

**AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE SÖZLEŞME HUKUKUNU
YEKNESAKLAŞTIRMA ÇALIŞMALARI
VE
OLE LANDO İLKELERİ**

§1- Genel Olarak Konuya Bakış ve Bu Konuyu Seçmemizin Nedeni

§2- Avrupa Birliği'nde sözleşme hukukunu yeknesak duruma getirme faaliyeti

A- Hukukun yeknesak hale getirilmesi ihtiyacı

aa) Avrupa Parlamentosu'ndaki girişimler

bb) Avrupa Birliği Komisyonu'nun sunduğu alternatifler

cc) Avrupa Birliği'nin tespit ettiği sorunlar ve önerdiği çözüm yolları

dd) Avrupa Birliği Komisyonu'nun tartışmaya açtığı noktalar

B- Sözleşme hukukunun yeknesak duruma getirilmesinde son durum

aa) Avrupa Birliği'ndeki mevcut mevzuat

bb) Avrupa Birliği müktesebatının tanımlanması

§3- Avrupa Birliği'nde yeknesak hukukun uygulamasının gerekli olması

A- Yeknesak hukukun gerekli olmasının gerekçesi

B- Avrupa Birliği'nde yeknesak hukuk için alternatif çözümler

C- Direktiflerin tâli ve orantılı olarak uygulanması

§4- Ole LANDO İlkeleri

A- Bu ilkelerin başlangıcı

B- Ole LANDO İlkelerinin taraflarca kullanılması

C- OLE LANDO ilkelerinin uygulamada faydaları

aa) Günümüzde uygulamada bu ilkeleri sözleşmeye dahil etme suretiyle

bb) Kanun seçimi suretiyle

cc) Lex mercatoria'nın formüleştirilmesi suretiyle

§5- Sonuç

**AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE SÖZLEŞME HUKUKUNU
YEKNESAKLAŞTIRMA ÇALIŞMALARI
VE
OLE LANDO İLKELERİ**

**Prof. Dr. Kemal DAYINLARLI
Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

§1- Genel Olarak Konuya Bakış ve Bu Konuyu Seçmemizin Nedeni

Sayın Hocam Prof. Dr. Fikret EREN'in benim hukuk kariyerimde unutulmaz bir yeri vardır. Doçentlik tezim olan *Borçlar Kanunu'na Göre Alacağın Temlik* konusunu birlikte seçmiştik. Bu konudaki seçimin isabetli olduğunun kanıtı üçüncü baskısının yakında yayınlanacak olacağıdır. Buna ilaveten, Profesörlük takdim tezim olan *İnşaat Sektöründe Müşavir Mühendislik Sözleşmesi*'nde de tezimin değerlendirme üyeleri arasında yer almış olup bu tezim hakkında olumlu değerlendirmelerini esirgememiştir.

Bu konuyu seçmemdeki en önemli gerekçelerden birincisi, Sayın Hocamın Türkiye'de Borçlar Hukuku konusunda bilimsel çalışmalarını kapsayan ve Türk hukukçularına ışık tutan, yol gösteren ve 8. Baskısı yayımlanan *Borçlar Hukuku* genel ilkeler şerhidir.

İkinci gerekçemizi ise, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma müzakerelerinin başlaması oluşturmaktadır. Avrupa Birliği, bu Birliğe dahil halen 25 ülkede ve genişleme sürecinde 2007'de Romanya ve Bulgaristan'ın ve hatta ileride Türkiye'nin dahil olması ile daha da genişleyeceği anlaşılmaktadır. Avrupa Birliği sınırları içinde kişilerin, malların, ve hizmetlerin ve sermayenin serbestçe dolaşmasının getirdiği yeni ticarî ortamda sözleşme hukukunu yeknesaklaştırma faaliyeti, bizi Sayın Hocamızın uzun yıllar emek verdiği özel hukuk alanına giren Avrupa sözleşme hukukuna (European Contract Law) – (*Droit Européen du Contrat*) ilişkin bu makaleyi kaleme alıp sunmaya sevketmiştir.

§2- Avrupa Birliği'nde sözleşme hukukunu yeknesak duruma getirme faaliyeti

A- Hukukun yeknesak hale getirilmesi ihtiyacı

aa) Avrupa Parlamentosu'ndaki girişimler

1980-1990'lı yıllarda Avrupa Parlamentosu Avrupa Birliği'ne üye devletlerin medenî kanunlarının birbirleri ile uyum halinde olması gerektiğini ele aldığı zaman, sözleşmeler hukukunda da aynı şekilde bir uyumun olması gerektiğini dile getirmiştir. Bu bağlamda, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği ülkelerinin genişlemiş sınırları içinde hukukî ihtiyaçlara

cevap verecek müşterek bir kanun yazılmasına başlanması fikrini savunmuştur. Bu düşüncesini Avrupa Parlamentosu çeşitli vesilelerle de yinelemiştir. Zira, Avrupa Birliği içindeki değişme ve gelişmeler sadece ekonomik hayatı değil, hukuku da etkilediğinden ve bu değişikliklerinin ortaya çıkardığı ihtiyaçlara cevap veremez duruma geldiğinden, sözleşmeler konusunda hukuk, modern uygulamanın gerçekleriyle uyum sağlayamıyordu. Örneğin; hukuk, girişimciler arasında karşılıklı akdî ilişkileri düzenlerken tüketicileri korumayı öngörüyordu. Ancak sözleşmelerin hem liberalleşmesi, hem de milletlerarası nitelik kazanması yeni sözleşme tiplerinin ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Tüketici sözleşmeleri sosyal hakkaniyetin yeni normlarının doğumuna vesile olmuştur. Bu arada teknolojinin gelişmesi yeni ticarî şekillere yer vermiştir. İnternet aracılığı ile elektronik ortamda ticarî ilişkilerdeki yenilikler birbirini takiben hızlı bir gelişme göstermiş ve bilgi akışındaki gelişmeler hizmet maliyetini de düşürmüştür. Üstelik Avrupa Birliği'nde para birimi olarak Euro'nun kullanılması, Avrupa Birliği ülkelerinde sınırlar arası tek pazara gitme çabaları, ticaretin gelişmesine önemli ölçüde katkı yapmıştır.

bb) Avrupa Birliği Komisyonunun sunduğu alternatifler

Öte yandan, Avrupa Birliği Komisyonu ileride uygulanması düşünülen Avrupa Sözleşme Hukuku hakkında dört alternatif üzerinde durmuştur.

Birinci alternatifte, Avrupa Birliği'nden herhangi bir hareket gelmemesi halinde tip sözleşmelerin uygulamada kalması benimsenmiştir.

İkinci alternatifte, âkit taraflar arasında sözleşmenin kurulması esnasında, devlet mahkemeleri ile tahkim mahkemelerinde karar verilmesi esnasında ülkelerin millî mevzuatının birbirine yaklaşması sonucu uyum sağlanması için yasama faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmüştür. Esasen böyle bir durum, millî yasa koyucular bakımından yönlendirici olmakta ve sözleşme hukukunda müşterek olan ilkelerin uygulanmasına izin veren bir seçim olarak görünmektedir.

Üçüncü alternatifte, Avrupa Birliği mevzuatını daha uyumlu duruma getirmek için mevcut metinleri modernleştirmek suretiyle direktiflerin sadeleştirilmesinin sağlanması düşünülmüştür. Bu nedenle, halen Avrupa Birliği Komisyonu mevcut belgelerin uyumunda ve mevzuat ihdasında saydamlığı ve açıklığı temin etmek için faaliyet göstermekte ve böylece, mevzuat ortamının sadeleştirilmesi yolunda ilerleyerek Avrupa Konseyi'nin Lizbon taleplerine cevap vermeye çalışmaktadır.

Dördüncü alternatifte ise, Avrupa Birliği için bu birliğe özgü tam bir mevzuat ihdas edilmesinin doğru olacağı varsayımına yer verilmiştir. Bunun yolu ise, bir Avrupa Özel Hukuk Kanunu yapmaktan veya seçimlik bir model hazırlayıp bunları âkit tarafların sözleşmelerine almalarına bırakmaktan geçmektedir.

Ancak bu alternatiflerin hangisi alınır alınmaz, bunlar arasında müşterek ve değişmeyen kıstasları şöyle sıralayabiliriz: Kalitenin iyileştirilmesi, sözleşmeler hukukunda uyum ve şeffaflığın temini, bu arada yüzeysel olan ve aykırılık teşkil eden, ve bu nedenle de sınırları

aşan mübadelelerde sorunlar yaratan, ayrıca gelişmeleri engelleyen hususların ortadan kaldırılması¹.

Avrupa Birliği Komisyonu, Avrupa Birliği Konseyi'ne ve Avrupa Birliği Parlamentosu'na Avrupa Sözleşmeler Hukuku'na ilişkin görüşlerini 11 Temmuz 2001 tarihinde sunmuştur².

Burada Komisyon, Avrupa Birliği'ne üye devletler arasında sözleşmeler hukukundaki mevcut farklılıkların sorun yaratıp yaratmadığını; eğer bu farklılıklar sorun yaratıyorsa, bu sorunların nelerden ibaret olduğunu sormuştur. Ayrıca, bu sorunlar acaba Avrupa Birliği'nin sınırları arasında normal olarak yapılan ticareti, sözleşmenin kuruluşu, yorumu veya uygulanması esnasında olumsuz etkiler mi? Hatta, Komisyon sözleşmelerde millî hukuklar arasındaki farklılıkların sınırlar arası alışverişlerde, âkit tarafların cesaretini kırıp kırmadığını veya maliyetleri artırıp artırmadığını da öğrenmek istemiştir.

cc) Avrupa Birliği'nin tespit ettiği sorunlar ve önerdiği çözüm yolları

Avrupa Birliği Komisyonu sözleşmeler hukukunda karşılaşılan sorunların bir listesini çıkarmış ve bu sorunlara ait çözümleri de teklif etmiştir. Bu çözümleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Karşılaşılan tüm problemlerin çözümünü piyasaya bırakmalıdır.

2. Müşterek olan, çelişkili olmayan ilkelerin üzerinde çalışmak suretiyle sözleşmeler hukukunu geliştirmelidir. Öyle ki, bu ilkeler taraflara sözleşmenin kuruluşu esnasında, mahkemelere ve tahkim mahkemelerine kararlarını verirken ve yasa koyuculara da yasa tasarılarının yazılması esnasında yardımcı olmalıdır.

3. Sözleşmeler hukuku alanında mevcut Avrupa Birliği mevzuatı bakımından gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi veya bu mevzuatın uyarlanması yapılırken, öngörülmeven durumları kapsamına alınması bakımından da gözden geçirilmelidir.

4. Sözleşmeler hukuku alanında genel ve özel sorunlara dair hükümleri içeren Avrupa Birliği seviyesinde yeni bir metin oluşturulmalı ve kabul edilmelidir.

dd) Avrupa Birliği Komisyonu'nun tartışmaya açtığı noktalar

Avrupa Birliği Komisyonu, bu hususta muhtelif hal ve şartların dikkate alınmasını düşünmeye davet etmek suretiyle, uyum içinde olan genel bir metnin en iyi çözüm olacağını öngörmektedir.

Bu nedenle aşağıdaki hususların tartışmaya açılması gereğini vurgulamaktadır:

a) Kabul edilecek anlaşmanın niteliği (tüzük, talimat veya tavsiye) üzerinde karar kılınmalıdır.

¹ <http://www.ccecrb.fgov.be/text/fr/09-01.pdf>

² Com (2001) 398 final-journal officiel C 255 du 13.09.2001.

b) Milli mevzuatla ilişkisi kurulmalıdır. Böylece Avrupa Birliği mevzuatı, milli mevzuatın yerine geçebilir veya milli mevzuat, Avrupa Birliği mevzuatı ile uyum halinde yan yana bulunabilir.

c) Uygulanması zorunlu olan kurullarla, zorunlu olmayan kurulların arasındaki farkın tesbitine imkân verilmelidir.

d) Avrupa Birliği'ne ilişkin hükümlerin uygulanmasının seçimi âkit taraflar için bir imkân olarak sunulmalı veya âkit tarafların özel bir çözüme ulaşmamış olmaları karşısında bazı hükümlerin kendiliğinden uygulanması olanağına yer verilmelidir. Elbette, Avrupa Birliği Komisyonu'nun bu bildirisi, sadece tartışma platformu oluşturma niteliğini taşımaktadır.

Esasen, Komisyon'un Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'ne yaptığı bu bildiri en uyumlu bir Avrupa Sözleşmeler Hukukunun sunulmasını amaç edinmiştir³.

Komisyon'un Temmuz 2001 bildirisi ile ortaya atılan danışma prosedürü nedeniyle çok sayıda iştirak sağlanmıştır. Bir yandan bu sorunlar, Avrupa Sözleşmeler Hukuku'nun yeknesak uygulamasının gereğine temas etmiş oldu. Bu sayede, millî sözleşme hukukları ile Avrupa Birliği mevzuatı arasında uyumsuzlukların olduğu anlaşılmıştır. Öyle ki, direktiflerdeki sonuç bölümü, çok açık olmayan tanımlamalar veya millî mevzuata yabancı olan hukukî kavramlar, millî metinlerin uygulanmasında uyumsuzluklara sebebiyet verebilmektedir. Diğer bir sorun da, aynı direktif içinde farklı iki mevzuatın yaklaşımı, uygulamada bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca, istatistikler mahalli piyasanın iyi işlemesi için engellerin ne ve nerede olduğunu göstermiştir. Bunları şöyle ifade edebiliriz:

1. Sözleşme hukuku alanında Avrupa Birliği'nin kabul ettiği uyumun niteliğinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi;

2. Avrupa Birliği'nde standart akdî uygulama maddeleri üzerinde çalışılması;

3. Avrupa sözleşmeler hukuku alanında bir alternatif metnin kabulü gibi, herhangi bir özel sektöre bağlı olmayan tedbirlerin alınması fırsatına dair en geniş biçimde düşünülmesi⁴.

B- Sözleşme hukukunun yeknesak duruma getirilmesinde son durum

aa) Avrupa Birliği'ndeki mevcut mevzuat

Millî sözleşmeler hukuku alanında farklılıklara bağlı bazı potansiyel sorunlara milletlerarası çözümler teklif edilmektedir. Çözümlerden birisi, sözleşmeye hangi hukukun uygulanacağını tayin için milletlerarası özel hukuk kuralları uygulanmalıdır. Bu kurulların en önemlisi tüm üye devletlerce onaylanmış olan 1980 tarihli Roma Anlaşması'dır⁵.

³ Bunun icraat planı için bkz. [Com (2003) 68 final- journal officiel 63 du 15.03.2003]

⁴ <http://europa.eu.int/scadplus/leg/fr/lvb/133158.htm>, son değişiklik tarihi: 18.03.2005

⁵ Convention de Rome de 1980 sur le droit applicable aux obligations contractuelles (version consolidée), JO C 27 du 26.01.1998, p.34

Roma Anlaşmasının kuralları, muhtelif ülkelerin hukukları arasında bir seçim yapılırken akdî vecibelere her halükârda uygulanır. Roma Anlaşması uyarınca taraflar millî hukukun uygulanması üzerinde anlaşabilirler. Bununla birlikte, Roma Anlaşması seçilen hukukta boşluk bulunması halinde hangi hukukun uygulanacağı hususunda bir sınırlama getirmiştir.

İkinci çözüm ise, milletlerarası seviyede maddi hukuk kurallarının birbirleri ile uyum haline getirilmesidir. Sözleşmeler konusunda, İngiltere, Portekiz ve İrlanda istisna olmak üzere üye devletlerin tümü tarafından kabul edilmiş, kısaltılmışı (CVIM) olan Milletlerarası Malların Satış Sözleşmesine dair 1980 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi vardır⁶.

bb) Avrupa Birliği müktesebatının tanımlanması

Avrupa Birliği'nin bir çok işlemleri özel hukukta uyumu sağlamaya yönelik hükümleri içermektedir. Bazı direktifler sözleşmenin kuruluşuna, şekline ve teklifin ve kabulün kapsamına, ifanın yerine getirilmesine ilişkin kuralları kapsamaktadır. Başka bir deyişle, tarafların akdî vecibelerinin ne olduğunu göstermektedir. Çoğu direktifler de özellikle sözleşmenin kuruluşundan önce muhtelif safhalarda tarafların temin edeceği bilgilerin ne olduğunu ayrıntılı biçimde belirtmektedir. Bazı direktifler ise sözleşmenin ifasında ayıplı ifa veya ifayı hiç yerine getirmeme hallerinde tarafların hak ve vecibelerinin ne olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

§3- Avrupa Birliği'nde yeknesak hukukun uygulamasının gerekli olması

A- Yeknesak hukukun gerekli olmasının gerekçesi

Avrupa Birliği yasa koyucusu mevzuatın yürürlüğe girmesi ve uygulanması hususunda Birliğin mevzuatının uyum halinde olmasını göz önünde tutmakla yükümlüdür.

Bu bağlamda, Avrupa Birliği'nin aldığı önlemlerin birbiri ile uyum halinde olması gereklidir. Bu hususta Avrupa Adalet Divanı şu hatırlatmayı yapmıştır:

*“Zorunlu olan şudur ki, Avrupa Birliği hukukunun yeknesak uygulaması, eşitlik prensibine göre, Birliğin hukukunun hükümlerinin terimleri özel olarak üye devletlerin hukukuna hiçbir şekilde atıf yapmıyorsa, anlamlarını ve içeriğini belirlemede tüm Avrupa Birliği mevzuatında aynı yorumu ve yeknesaklığı normal olarak kapsamaları ve söz konusu düzenleme ile takip edilen amacın ve hükmün içeriğinin dikkate alınarak araştırılmalıdır.”*⁷

⁶ Convention des Nations Unies de 1980 sur les Contrats de Vente Internationale de Marchandises (CVIM).

⁷ Affaire C-357/98 The Queen contre Secretary of State for the Home Department ex parte: Nana Yaa Konadu Yiadom (Recueil de jurisprudence 2000, page I-9265, paragraphe 26). Voir aussi affaire C-287/98 Grand-Duché de Luxembourg contre Berthe Linster, Aloyse Linster et Yvonne Linster, Rec. 2000, page I-6917, paragraphe 43; Affaire C-387/97 Commission des Communautés européennes contre République hellénique, Rec. 2000, page I-5047; Affaire C-327/82 Ekro BV Vee-en Vleeshandel contre Produktschap voor Vee en Vlees, Rec. 1984, page 0107, paragraphe 11; les principes de l'application uniforme s'appliquent aussi dans le domaine du droit privé: voir l'affaire C-373/97 Dionysios Diamantis contre Elliniko Dimosio et Organismos Oikonomikis Anasygkrotisis Epicheiriseon AE (OAE), Recueil 2000, page I-1705, paragraphe 34; Affaire C-441/93 Panagis Pafitis et autres contre TKE et autres, Rec. 1996, page I-1347, paragraphes 68 à 70.

Avrupa Birliği yasa koyucusu mevzuatın uyum haline getirilmesi için “*coup par coup*” “her olayda ayrı ayrı” olmak üzere ele almıştır. Avrupa Birliği mevzuatında soyut terimlerin kullanılması, Avrupa Birliği Hukuku ile millî hukukta alınan tedbirlerin uyum halinde olmaması halinde, uygulanmaları sorunlar yaratabilir. Çünkü soyut kavramlar her ülkenin hukuk anlayışında farklı kuralların varlığına sebep olabilir⁸

B- Avrupa Birliği’nde yeknesak hukuk için alternatif çözümler

Sözleşme hukuku konusunda, gelecekte Avrupa Birliği’ndeki alternatif teşebbüsler Avrupa Birliği sözleşmeler hukukuna dair ortaya atılan sınırlar arası formüller, iç ticaretin normal işleyişinde engeller oluşturabilir. Bu sorunlar, olaylar bazında memnuniyet verici bir çözüme kavuşturulamazsa, Avrupa Birliği seviyesinde sözleşmeler hukuku kurallarının global bir uyumunu yatay olarak sağlayan bir tedbir olarak ele alınabilir. Bununla birlikte, tabiidir ki bu konuda gerek Avrupa Birliği Komisyonunun, gerekse Avrupa Birliği’nin diğer müesseselerinin müdahale etme yetkisi de sınırlıdır.

C-Direktiflerin tâli ve orantılı olarak uygulanması

Esasen, alınan herhangi bir tedbir, Avrupa Topluluğu Anlaşması’nın 5. maddesinde öngörülen “*subsidiarité et proportionnalité*” (tâli ve orantılı olma) ilkelerine uygun olmak zorundadır. Avrupa Parlamentosu’nun raporlarında <en iyi yasama yapmak> (*mieux légiférer*) olarak nitelendirildiği gibi talilik ilkesi, Avrupa Birliği’nin yetkilerinin yasal olarak uygulanmasını dışlamayan vazgeçilmez bir kuraldır. Bu ilkenin dengeli bir uygulanmasının gerekli olduğu, Avrupa Birliği’ne üye bazı devletler ve diğer Avrupa müesseseleri tarafından gün ışığına çıkarılmıştır⁹.

Böyle bir uygulama, zorunlu olduğunda, yetkilerinin sınırları içinde Avrupa Birliği’nin işlevini yaygın hale getirmeye, buna karşın, makul olmayan durumlarda, bu yetkiyi kısmaya veya durdurmaya yarar¹⁰. Burada, millî olmaktan daha çok, Avrupa Birliği seviyesinde bir teşebbüsten fayda sağlanmalıdır. Ancak, Avrupa Birliği mevzuatı, etkili olmakla birlikte millî, bölgesel veya mahallî veya özel sektörde ve özellikle sivil toplumda aşırıya kaçan aykırılıkları empoze etmeyecektir. Orantılı olma ilkesi “*le principe de proportionnalité*” ise, Avrupa Birliği hukukunun genel ilkelerinin bir parçasını teşkil eder ve söz konusu mevzuat ile takip edilen yasal amaçların gerçekleştirilmesi için uygun ve gerekli olan sınırları, Avrupa Birliği müesseselerinin işlevlerinin dışına çıkmamasını zorunlu kılar.

⁸ Bu konular yüksek seviyede bağımsız hukuk uzmanlarından oluşan bir ekip tarafından kaleme alınan Avrupa Parlamentosunun bir araştırmasıyla incelenmiştir. Örneğin, İngiliz hukukundaki zarar “Damage” (dommage, préjudice) üzerine yapılan inceleme göstermiştir ki Avrupa mevzuatı hukukî sorumluluk konusunda <zararların> niteliğine dair şimdi bile makul yeknesak veya tarif edilebilir bir kavrama sahip değildir. Bu nedenle bu alanda Avrupa Birliği direktiflerini belli bir noktaya getirmek için tüm faaliyetleri yoğunlaştırmak gerekir. (European Parliament, DG for Research: “Study of the systems of private law in the EU with regard to the discrimination and the creation of a European Civil Code” PE 168.511, p.56.

⁹ Com (2000) 772 final, du 30.11.2000 p.3.

¹⁰ Bkz. Tâli ve orantılı olma ilkelerinin uygulanmasına dair protokol JO C 340, du 10.11.1997, p.105.

§4- Ole LANDO İlkeleri

A- Bu ilkelerin başlangıcı

1974 yılında Kopenhag Ticaret Okulu'nda Avrupa Topluluğu'nda akdi ve akit dışı vecibelere uygulanacak kanuna dair düzenlenen bir konferans sonunda, Kopenhag'da Tivoli Bahçesi'nde verilen bir akşam yemeğinde, Avrupa Sözleşme Hukuku'nun tohumu atılmıştır¹¹.

Bunu takiben, 1976 yılında Floransa'daki Avrupa Üniversitesi Enstitüsü'nde *Avrupa Müşterek Hukukunda Yeni Görüntüler* isimli bir konferansta Avrupa için yeknesak Ticaret Hukuku üzerinde daha önce Ole LANDO tarafından verilen bildiride ortaya atılan fikir tohumları yeşermeye başlamış, ancak daha sonraları bu konuda oluşturulan çalışma gruplarının ve komisyonların uzun ve yorucu çalışmaları sonucunda, muhtelif sözleşme türlerini içermek üzere, önce 1-9 başlıklarını taşıyan I. ve II. kısımlar 1995 yılında ve daha sonra da 10-17 başlıklarını taşıyan III. Kısım açıklamalı olarak muhtelif sözleşme türleri kaleme alınarak 2003 yılında yayımlanmak suretiyle Avrupa sözleşme hukuku maddeler halinde somutlaşmış ve âkit tarafların istifadesine sunulmuştur.

B- Ole LANDO İlkelerinin taraflarca kullanılması

LANDO Komisyonu, Avrupa Sözleşme hukukunun yeknesak olmasının bir ihtiyaç olduğu hususunda açık bir seçim yapmıştır. Herşeyden önce yeknesak hukuk Avrupa Birliği ülkeleri içinde sınırlar arası ticareti kolaylaştırmaktadır¹². Esasen, Avrupa Birliği ülkeleri dışında da hukukun yeknesak olması ihtiyacı giderek önem kazanmaktadır. Özellikle, LANDO Komisyonu'na göre sözleşme hukuku ilkelerinin uyum halinde olması, Avrupa Birliği ülkelerinin tek pazar olması bakımından ele alındığında, bu Birliğe dahil ülkelerdeki hukuklar arasındaki farklılıklar Avrupa Birliği'nin ticaretini etkilediği görülmüştür.

Avrupa sözleşme hukuku ilkeleri bu birliğin direktiflerini kaleme alması için sadece Avrupa Birliği'ne bir rehber olma görevini yerine getirmekle sınırlı kalmayıp; ilerideki yıllarda Avrupa Birliği'nin Sözleşmeler Kanunu'nun temelini teşkil edeceğini de bildirmektedir¹³. Bu da bize LANDO Komisyonu tarafından bu ilkelerin kaleme alınması esnasında ne kadar ileri görüşe dayalı, dikkatli bir metin hazırladığını göstermektedir¹⁴.

Bu bakımdan, *American Restatements* ile Avrupa Sözleşme Hukuku İlkeleri arasında önemli bir fark görülmektedir. Çünkü *American Restatements* hiçbir zaman ileride çıkacak bir kanun olarak hazırlanmamıştır. Oysa Ole LANDO ilkeleri ileride meydana getirilecek Avrupa Sözleşmeler Kanununun temelini oluşturmaktadır.

¹¹ Bkz. Ole LANDO'nun önsözü. *Principes du Droit Européen du Contrat*. Isabelle de Lamberterie, Denis Tallon, Claud Witz Kluver, 2003 sh. 7.

¹² Avrupa Sözleşme hukuku ilkeleri giriş sh. XXiii.

¹³ One objective the Principles of European Contract is to serve as a basic for any future European Code of Contracts. Bkz. Avrupa Hukuku ilkeleri sh. XXiii.

¹⁴ Bkz. Sh. XV.

C- OLE LANDO ilkelerinin uygulamada faydaları

aa) Günümüzde uygulamada bu ilkeleri sözleşmeye dahil etme suretiyle:

Avrupa Sözleşme hukuku ilkeleri, amacı sadece ileride meydana getirilecek olan kanuna bir temel oluşturmakta değildir. Özellikle bugün dahi tarafların bu ilkeleri kullanmalarını sağlamaktadır. İrade serbestliği ilkesi içinde, âkit taraflar bu ilkelerin sözleşmelerinin bir parçası olduğunu beyan edebilirler. Bu ilkeler hazır ve bu haliyle de faydalanmaya elverişli olduğundan tarafların bu ilkeleri ayrıca araştırmaları için gayret göstermelerine gerek yoktur. Örneğin; İngiltere ile Fransa arasındaki *Manş Tüneli* sözleşmesinde taraflarca mevcut şekli ile bu ilkeler sözleşmenin bir parçası olarak sözleşmelerine dahil edilmiştir.

bb) Kanun seçimi suretiyle:

Bazı Avrupa ülkelerinin kanunlar ihtilafı kuralları tarafından, Avrupa sözleşme hukuku ilkelerinin seçimini, kabul etmelerine kesin gözle bakılamaz. Ancak bu ilkeler Avrupa Hukuk kurallarından oluştuğu için milletlerarası durumlara daha iyi uyarlanabilirler. Bunun aksi de düşülebilir. Zira Avrupa Sözleşme hukuku ilkeleri, zorunlu olarak Avrupa Birliği içinde uygulanması gerekli olan bir kanun değildir. Çünkü bu ilkeler halen Avrupa Parlamentosu'nda resmen gerekli yasama işlemlerinden geçerek kabul edilmiş bir yasa niteliğini kazanmamıştır. Bununla birlikte, artık bugün Avrupalı yazarlar, çoğu kez Avrupa Sözleşme hukuku ilkelerinin taraflarca sözleşmelerinde uygulanacak maddi hukuk kuralları olarak seçiminin mümkün olduğunu beyan etmektedirler¹⁵. Ancak bu yazarların bu düşüncelerinin bazı yazarlarca tenkide uğradığı da bir gerçektir¹⁶. Avrupa sözleşme hukuku ilkelerini eleştiren yazarlara göre millî kanunlar ait olduğu millete miras kalan bir kültürün parçasıdır. Bu kanunlar milletin müşterek düşünce ve ruhunu yansıtır. Zaman içinde geliştirilmeleri doğaldır; ancak o milletin örf ve âdetinden koparılamaz. Zirâ, onların kökleri geçmişe dayanır. Bir ülkenin avukatları için doğru olan bir husus, diğer bir ülkenin avukatı için doğru olmayabilir. Bir ülkenin avukatı kendi ülkesinin mevzuatında yer alan bir hukukî müessese ile gurur duyabilir. Örneğin, Alman hukukundaki sözleşmeler hukukunda <<*culpa in contrahendo*>> (sözleşme öncesi kusur); <<*hardship*>> (wegfall der geschäftsgrundlage); Kuzey Sözleşme mevzuatındaki §36 paragrafında yer alan kötüniyetle yapılan sözleşmenin icrasının mümkün olmaması, İngiliz hukukundaki <<*misrepresentation*>> (kötü niyetle yanılgıya sevk etme). Bu kurallar ilgili ülkelerin hukukunda temel kural olarak kabul edilmişlerdir. Yeni bir Avrupa sözleşme hukuku ihdası nedeniyle hukukçular daha önce bildiklerini bir kenara bırakıp yeniden Avrupa sözleşme hukukunu öğrenme durumunda kalacaklardır¹⁷. Böyle bir durum ise genel olarak tüm ülkelerin hukuklarının kabul edebileceği bir husus olarak görülmemektedir.

¹⁵ Martjin W. HESSELINK sh. 87. <Une expérience de renovation des sources du droit des contrats du commerce international: Les Principes proposés par l'Unidroit. Rev. Crit. Dr. Internation privé; 84 (4) october-december 1995 pp.641-670.

¹⁶ Bkz. Madde I:101 (3).

¹⁷ Some Features of the Law of contract in the third millennium. Ole LANDO, http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/literature/lando01.htm sh. 11.

cc) *Lex mercatoria*'nın formüleştirilmesi suretiyle:

Ole LANDO Komisyonu tarafından ortaya atılan bir düşünceye göre, eğer taraflarca milletlerarası bir sözleşmede hakemlere *lex mercatoria* esas alınmak suretiyle uygulama yapmaları ve karar vermeleri istenmişse, bu takdirde Avrupa sözleşme hukuku ilkelerine, *lex mercatoria*'nın bir ifadesi olarak bakılabilir¹⁸.

Kanaatımıza göre, bu yönde bir düşünce hayat tecrübelerinin normal akışına ve ileride ticaret hukukunun ulaşmak istediği çözüm tarzına aykırı düşmez. Esasen bu tarz bir hukukî algılamının gün geçtikçe yasa metinlerinde ve uygulamada yerini aldığını da görmekteyiz. Örneğin, UNCITRAL Model Kanunu'nun m.28/1 hükmüne göre: <<*Tahkim mahkemesi, ihtilaf hakkındaki kararları, ihtilafın esasına uygulanması için taraflarca seçilen kanun hükümlerine göre verir*>>¹⁹. O halde taraflar ihtilafa *lex mercatoria*'nın uygulanacağını kararlaştırdıkları zaman hakemler ticarî faaliyet alanında kabul edilen ve benimsenen bu kurallara dayanarak ihtilâfi çözüme kavuşturma durumundadırlar.

Aynı paralelde olan bir hüküm Milletlerarası Ticaret Odası'nın Tahkim Kuralları'nda da mevcuttur. Örneğin bu kuralların 17/3 maddesinde²⁰ tarafların yetki vermesi halinde hakemlerin hak ve nısfet esasları dahilinde karar verebileceği; hatta aynı maddenin 2. fıkrasında bütün hallerde, Hakem Mahkemesinin esas sözleşme hükümlerini ve ilgili ticarî örf ve âdet göz önünde bulunduracağı ifade edilmiştir. Öte yandan, 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu'nun 12/c maddesi hükmüne göre hakem veya hakem kurulu, taraflar arasındaki sözleşme hükümlerine ve onların uyumsuzluğun esasına uygulanmak üzere seçtikleri hukuk kurallarına göre karar verecekleri yazılı ise de sözleşme hükümlerinin yorumunda ve tamamlanmasında bu hukuka ilişkin örf ve âdetler ile ticarî teamüllerin de göz önüne alınacağı hükme bağlanmıştır²¹. 6762 sayılı TTK.nun birinci maddesinde <<hakkında ticarî bir hüküm bulunmayan ticarî işlerde, ticarî örf ve âdete, bu dahi yoksa umumî hükümlere göre karar verir>> hükmü yer almıştır.

Acaba tarafların sözleşmeye uygulanacak maddi hukuk kurallarını tayin etmemiş olması hâlinde hakemler *lex mercatoria*'yı uygulayabilecekler mi? Bu soruya olumlu cevap vermek gerekir. Nitekim, ticarî acentacılık yapan bir Türk firması ile iş sahibi bir Fransız firması arasındaki sözleşmeden doğan ihtilâfta hakemler sözleşmeye uygulanacak maddi hukuk kuralları olmadığı için *lex mercatoria*'yı uygulamış ve Fransız iş sahibini komisyon ödemeye mahkûm etmiştir²².

¹⁸ Martijn W. HESSELINK sh. 87. <Une expérience de renouveau des sources du droit des contrats du commerce international: Les Principes proposés par l'unidroit. Rev. Crit. Dr. International privé; 84 (4) october-december 1995 pp.641-670.

¹⁹ Bkz. Kemal DAYINLARLI. Uncitral Kurallarına göre UZLAŞMA ve TAHKİM, Ankara 2000, sh. 116.

²⁰ Bkz. Milletlerarası Ticaret Odası Tahkim Kuralları, m.17, sh.20.

²¹ Kemal DAYINLARLI, 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu, Ankara 2002 sh. 39.

§5- Sonuç

Bu ilkeler, Avrupa Birliği ÷lkelerinde uygulanması zorunlu ilkeler olmamasına rağmen;

- Avrupa'da sınırlar arası yapılan ticarete kolaylık sağlar.
- Avrupa'da tek Pazar oluşmasına yardımcı olur.
- Sözleşmelerin tâbi olduğu müşterek hukuklar için altyapı oluşturur.
- Millî yasa koyucuları ve millî mahkemeler için rehber hükümler olarak alınabilir.
- Müşterek hukuk ile medenî hukuk arasında bir köprü görevini yerine getirir.

Kuşkusuz, taraflar sözleşmelerinin bu ilkelere tâbi olmasını açıkça istemişler veya sözleşmelerinde *lex mercatoria*'nın uygulanmasını öngörmüşlerse veya taraflarca seçilen uygulanacak hukuk ihtilafın çözümünde yetersiz kalmış ise, soruna çözüm getirmek üzere bu ilkeleri uygulamak veya bu ilkelere dayanarak faydalanmak imkân dahilindedir.

Fransızca ve İngilizce asıl madde metinlerinden Türkçe'ye yaptığımız Avrupa Sözleşme hukuku maddelerinin çevirilerinin tamamı bu ilkelere dayanarak faydalanmalarını teminen aşağıda okurlarımızın istifadesine sunulmuştur.

---

²² Ole LANDO, Some features of the Law Contract in the third Millennium, 19.12.2005, sh.20.

BÖLÜM 1

GENEL HÜKÜMLER

KISIM 1: İlkelerin Kapsamı

MADDE 1:101: İLKELERİN UYGULANMASI

(1) Bu İlkeler, Avrupa Birliğinde sözleşmeler hukukunun genel kuralları olarak uygulanmak üzere hazırlanmıştır.

(2) Bu İlkeler, taraflar onları aralarındaki sözleşmeye dahil etme üzerinde anlaşmaya vardıkları veya aralarındaki sözleşmeyi bu ilkelere tabi kıldıkları takdirde uygulanır.

(3) Bu İlkeler tarafların:

(a) Sözleşmelerine “hukukun genel ilkelerinin”, “lex mercatoria” veya benzerinin uygulanması üzerinde anlaştıkları zaman; veya

(b) Sözleşmelerinin tabi olacağı herhangi bir hukuk sistemi veya kurallarını seçmedikleri zaman uygulanabilir.

(4) Bu İlkeler, uygulanacak hukuk sistemi veya kurallarının ortaya çıkan soruna bir çözüm bulmada yetersiz kalması halinde bir çözüm getirebilir.

MADDE 1:102: SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ

(1) Taraflar sözleşme yapmada ve sözleşmenin içeriğini belirlemede, iyiniyet kurallarının ve bu İlkelerle düzenlenmiş olan emredici kuralların icaplarına uymak kaydıyla, serbesttirler.

(2) Taraflar bu İlkelerde aksine hüküm olmadıkça, İlkelerin herhangi birinin uygulanmasını hariç tutabilir veya onlardan ayrılabilir veya onların hükümlerini değiştirebilirler.

MADDE 1:103: EMREDİCİ KURALLAR

(1) Uygulanacak kanunun izin vermesi halinde, taraflar emredici millî kurallarının uygulanmadığı durumda sözleşmelerinin bu İlkelere tabi olmasını seçebilirler.

(2) Her halükârda, onlar millî, uluslararası veya milletlerarası emredici hukuk kurallarına uymak zorundadırlar ki bunlar, milletlerarası özel hukukun ilgili kurallarına göre, sözleşmenin tabi olduğu hukuktan bağımsız olarak uygulanabilsinler.

MADDE 1:104: MUVAFAKAT SORUNLARINDA UYGULAMA

(1) Tarafların bu İlkeleri kabul ettikleri veya dahil ettikleri anlaşmanın varlığı ve geçerliliği bu İlkelerle belirlenecektir.

(2) Bununla birlikte, eğer bu İlkeler uyarınca bir tarafın hareketinin sonuçlarını değerlendirmesinin makul olmayacağı hâl ve şartlardan anlaşılırsa, bu taraf muvafakat vermediğinin tespiti için mutad meskeninin bulunduğu ülkenin hukukuna dayanabilir.

MADDE 1:105: TEAMÜL VE UYGULAMALAR

(1) Taraflar kabul ettikleri herhangi bir teamül ve kendi aralarında tespit ettikleri herhangi bir uygulama ile bağlıdırlar.

(2) Taraflar, aynı durumdaki kişiler tarafından genel olarak uygulanabilir kabul edilen bütün teamüllerle, bu teamüllerin uygulanması mantıksız olmadıkça bağılırlar.

MADDE 1:106: YORUM VE BOŞLUKLARIN DOLDURULMASI

(1) Bu İlkeler, amaçlarına uygun olarak yorumlanacak ve tamamlanacaktır. Özellikle, iyiniyetin, akdî ilişkilerdeki emniyetin ve uygulamadaki yeknesaklığın geliştirilmesine özen gösterilmelidir.

(2) Bu İlkelerin uygulama kapsamına giren fakat onlar tarafından açıkça çözüme kavuşturulmayan sorunlar, mümkün olduğu ölçüde, İlkelerin esinlendiği fikirlere göre çözüme kavuşturulacaktır. Aksi halde, milletlerarası özel hukuk kurallarının tayin ettiği hukuk sistemi uygulanacaktır.

MADDE 1:107: KIYAS YOLU İLE İLKELERİN UYGULANMASI

Bu İlkeler, uygun değişikliklerle bir sözleşmeyi tadil etmeye veya sona erdirmeye yönelik anlaşmalara, tek taraflı vaatlere ve aynı şekilde bir niyeti işaret eden diğer beyan ve tutumlara uygulanırlar.

KISIM 2: Genel Yükümlülükler

MADDE 1:201: İYİNİYET KURALLARI

(1) Taraflardan her biri iyiniyet kurallarına göre hareket etmek zorundadır.

(2) Taraflar bu yükümlülüğü hariç tutamaz veya sınırlayamazlar.

MADDE 1:202: İŞBİRLİĞİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Taraflardan her biri, sözleşmenin hükmünü tam olarak icra etmesi için, diğer tarafla işbirliği yapmak zorundadır.

KISIM 3: Terimler ve Diğer Hükümler

MADDE 1:301: TERİMLERİN ANLAMı

Bu İlkelerde, metinde aksi ifade edilmiş olmadıkça:

(1) “işlem” terimi ihmali de içerir;

(2) “mahkeme” terimi tahkim mahkemesini de içerir;

(3) “kasıtlı” işlem, tedbirsizce yapılan bir işlemi de içerir;

(4) “Ademi ifa”, mazur görülebilir olsun veya olmasın, sözleşmeye dayalı bir yükümlülüğün yerine getirilmesindeki herhangi bir başarısızlığı gösterir ve gecikmiş ifayı, ayıplı ifayı ve sözleşmenin hükmünü tam olarak doğurması için işbirliği yapmadaki başarısızlığı içerir.

(5) Bir taraf ile aynı konumda olan makul bir kişinin, teklif edilen şartlarla sözleşme yapma veya hiç yapmama hususunda, karşı tarafın kararını etkileyebileceğini bilmesi gereken bir husus “esasa ilişkin”dir.

(6) “Yazılı” beyanlardan her iki tarafın beyanı için okunabilir bir kayıt temin eden telgraf, teleks, telefaks ve elektronik posta ve diğer iletişim vasıtaları ile yapılan haberleşmeler anlaşılır.

MADDE 1:302: MAKUL OLMA

Bu İlkelere göre makul olma, iyiniyetle hareket eden ve taraflarla aynı konumda olan kişilerin anladığına göre hükme varmadır. Özellikle, sözleşmenin niteliği ve amacı için makul olmanın değerlendirilmesinde, olayın şartları, ilgili faaliyet dalındaki ticarî veya meslekî teamül ve uygulamalar hesaba katılmalıdır.

MADDE 1:303: İHBAR

(1) Herhangi bir ihbar yazılı olarak veya hâl ve şartlara uygun herhangi bir vasıta ile yapılabilir.

(2) (4) ve (5) nolu paragraflardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, herhangi bir ihbar muhataba ulaştığı zaman hüküm doğurur.

(3) Bir ihbar muhataba veya onun işyerine veya yazışma adresine, eğer işyeri veya yazışma adresi yoksa mutad meskenine teslim edilince muhataba ulaşmış olur.

(4) Eğer bir taraf diğer tarafa onun ademi ifasından dolayı veya ilk tarafça haklı olarak öngörülen ademi ifası nedeniyle ihbarda bulunuyorsa ve ihbar usulüne göre gönderilmiş veya verilmiş ise, ihbarın iletimindeki gecikme veya hata veya varışındaki kusur onun sonuç doğurmasını engellemez. İhbar normal şartlarda gönderilen yere ne zaman ulaşacak idiye o andan itibaren hüküm doğurur.

(5) İhbarın geri alınma beyanı, ihbardan önce veya ihbar ile aynı anda muhataba ulaşırsa, ihbar hiçbir hüküm ifade etmez.

(6) Bu maddede, “ihbar” bir vadin, bir beyanın, bir teklifin, bir kabulün, bir talebin, bir dava dilekçesinin veya diğer tüm bildirimlerin iletimini kapsar.

MADDE 1:304: SÜRELERİN HESAPLANMASI

(1) Yazılı bir belgede, bir tarafça muhataba cevaplama veya başka bir işlem yapması için tespit edilen süre, bu belgede belirtilen tarihten itibaren işlemeye başlar. Eğer bir tarih gösterilmemişse, süre belgenin muhataba ulaştığı andan itibaren işlemeye başlar.

(2) Bu süre içindeki resmî tatiller ve çalışılmayan resmi günler sürenin hesabına dahil edilirler. Bununla birlikte, sürenin son günü muhatabın bulunduğu yerde veya işlemin yapılacağı yerde, resmi bir tatil gününe veya çalışılmayan resmi bir güne rastlarsa süre, bu yerde müteakip ilk çalışma gününe kadar uzatılır.

(3) Gün, hafta, ay veya yıl olarak ifade edilen süreler, bir sonraki günde saat 24’te başlar ve sürenin son günü saat 24’te son bulur; fakat sürenin son gününde süreyi tespit eden tarafa ulaşması gereken cevap gelmiş olmalı veya yapılması gereken diğer işlem ilgili yerde işgününün normal bitim saatinden önce tamamlanmış olmalıdır.

MADDE 1:305: BİLGİNİN VE KASTIN İSNADI

Bir tarafın muvafakatıyla bir sözleşme yapmakla görevlendirilmiş veya bir tarafça ifanın yerine getirilmesi ondan istenmiş veya o tarafın muvafakatı ile ifayı yerine getirmiş bir kişi:

- (a) Bir olayı bilmiş veya öngörmüş veya onu bilmesi veya öngörmesi gerekiyor ise; veya
(b) Kasıtlı veya ağır kusurlu olarak hareket etmiş veya iyiniyetle hareket etmemiş ise, bu bilgi, öngörü veya tutum bizzat ilgili tarafa isnad edilir.

BÖLÜM 2 KURULUŞ

KISIM 1: Genel Hükümler

MADDE 2:101: BİR SÖZLEŞMENİN YAPILMASI İÇİN ŞARTLAR

- (1) (a) Taraflar hukukî olarak bağlanma niyetinde ise, ve
(b) Yeterli bir anlaşmaya varmışlar ise, başka herhangi bir şart aranmaksızın, sözleşme yapılmış olur.
(2) Sözleşmenin ne yapılması ne de kanıtlanması için yazılı olma zorunluluğu olmadığı gibi, sözleşme herhangi bir şekilde de tabi değildir. Sözleşme tanıklar dahil tüm vasıtalarla ispat edilebilir.

MADDE 2:102: NİYET

Bir tarafın beyanlarından veya tutumundan sözleşme ile hukukî olarak bağlı olma niyeti, diğer tarafça makul olarak anlaşılabilir olmalıdır.

MADDE 2:103: YETERLİ ANLAŞMA

- (1) Eğer koşullar:
(a) Taraflarca sözleşme icra edilebilecek şekilde yeterince belirlenmiş ise, veya
(b) Bu İlkelere göre belirlenebilir ise, yeterli bir anlaşma mevcut olur.
(2) Bununla birlikte, eğer taraflardan biri, belli özel bir hususta mutabakat sağlanamadığı için sözleşme yapmayı reddederse, o noktada anlaşma olmadıkça sözleşme yapılmış olmaz.

MADDE 2:104: AYRI AYRI MÜZAKERE EDİLMEYEN KOŞULLAR

- (1) Ayrı ayrı müzakere edilmeyen sözleşme koşulları, onları ileri süren taraf, ancak sözleşmenin yapılmasından önce veya sözleşmenin yapılması esnasında, onları diğer tarafın dikkatine sunmak için makul adımlar attıysa bu koşulları bilmeyen bir tarafa karşı ileri sürülebilirler.
(2) Akdi bir belge ile sadece bir maddeye atıf yapılmış olması, diğer taraf bu belgeyi imzalamış olsa dahi, bu maddenin onun dikkatine uygun biçimde sunulduğu anlamına gelmez.

MADDE 2:105: BİRLEŞTİRME ŞARTI

- (1) Yazılı bir sözleşme, bu sözleşmenin bütün şartlarına göre ayrı ayrı ve özel olarak müzakere edilmiş bir maddeyi içeriyorsa (birleştirme maddesi), bu yazının kapsamadığı önceki beyanlar, taahhütler veya anlaşmalar sözleşmenin parçasını oluşturmazlar.

(2) Eğer bir birleştirme maddesi ayrıca mőzakerede edilmemiş ise, bu durum tarafların 6nceki beyanlarının, taahhőtlerinin veya anlaşmalarının s6zleşmenin kapsamı içerisine girmemesine y6nelik iradelerine bir karine teşkil eder. Bu kural hariç tutulamaz veya sınırlanamaz.

(3) Tarafların 6nceki beyanları s6zleşmeyi yorumlamada kullanılabilir. Bu kural, ayrıca mőzakerede edilmiş bir madde istisna olmak ũzere hariç tutulamaz veya sınırlanamaz.

(4) Taraflardan birinin beyanları veya tutumu, diğer tarafın bunlara haklı olarak dayanması halinde, onun tarafından birleştirme şartının ileri sũrũlmesini engelleyebilir.

MADDE 2:106: DEĐIŐIKLİĐİN YAZILI OLMASI

(1) Yazılı bir s6zleşmede değişiklik gerektiren veya yazılı olarak yapılacak bir anlaşma ile sona eren bir şart, sadece bir karine oluşturur; s6zleşme değişikliği veya s6zleşmenin sona erdirilmesi yazılı olmadıkça tarafları hukuken bağlamaz.

(2) Taraflardan birinin beyanları veya tutumu, diğer tarafın bunlara haklı olarak dayanmış olması halinde, bu şartın onun tarafından 6ne sũrũlmesini engelleyebilir.

MADDE 2:107: KABUL ARANMAKSIZIN BAĞLAYICI OLAN VAATLER

Kabul aranmaksızın hukukŕ olarak bağlayıcı olması arzulanana bir vaad, vaad edeni bağlar.

KISIM 2: İcap ve Kabul

MADDE 2:201: İCAP

(1) Eğer bir teklif:

(a) Bir s6zleşme yapılması niyetini taşıyor ve diğer taraf bunu kabul ediyorsa, ve

(b) Bir s6zleşmeyi oluşturacak yeterli kesinlikte şartları içeriyorsa,

bir icap teşkil eder.

(2) İcap belirli bir veya daha çok kişiye veya halka yapılabilir.

(3) Halka açık bir ilān veya bir katalog veya bir mal serĐisiyle profesyonel bir tedarikçi tarafından beyan edilen fiyatlarla yapılmış mal ve hizmet temini teklifi, mal stoku veya tedarikçinin hizmet temin kapasitesi tũkeninceye kadar bu fiyatla satma veya temin etme için bir icap olarak algılanır.

MADDE 2:202: İCAPTAN D6NME

(1) Muhatap tarafından kabulũn g6nderilmesinden 6nce veya kabul halinde tutumu dolayısıyla, 2:205 Maddesinin (2) veya (3) fıkraları hũkmũne g6re s6zleşmenin yapılmasından 6nce muhataba ulaşırsa icaptan d6nũlebilir.

(2) Halka yapılan bir icaptan, icabın yapıldığı aynı vasıtalarla d6nũlebilir.

(3) Bununla birlikte, icaptan d6nme eğer:

(a) İcap, icabın gayrikabili rũcu olduğuna işaret ederse; veya

(b) Kabul için belli bir sũre tespit edilmiş ise; veya

(c) Gayrikabili rũcu olarak muhatabın icapla bağlanmış olması makul idiyse veya muhatap icaba gũvenerek hareket etti ise, geçersizdir.

MADDE 2:203: İCABIN REDDİ

İcabın reddi teklif sahibine ulaştığı zaman icap hükümsüz kalır.

MADDE 2:204: KABUL

(1) Muhatabın herhangi bir beyan tarzı veya tutumu, icaba muvafakatı işaret ediyorsa, kabul teşkil eder.

(2) Sessiz veya hareketsiz kalma hali tek başına kabul anlamına gelmez.

MADDE 2:205: SÖZLEŞMENİN YAPILIŞ ZAMANI

(1) Eğer teklifin muhatabı kabulünü göndermiş ise, kabulün teklif sahibine ulaşmasıyla sözleşme yapılmış olur.

(2) Kabul bir tutumdan anlaşılırsa, bu tutum teklif sahibinin bilgisine ulaştıkça sözleşme yapılmış olur.

(3) Eğer taraflar teklif gereğince, aralarında bir uygulama veya bir teamül tespit etmişler ise, muhatap icap sahibine ihbarda bulunmaksızın bir işlemi yerine getirmek suretiyle icabı kabul edebilir, sözleşme işlemin ifasının başladığı anda yapılmış olur.

MADDE 2:206: KABUL SÜRESİ

(1) Kabulün geçerli olabilmesi için, teklif sahibi tarafından tespit edilmiş olan sürede teklif sahibine ulaşması gerekir.

(2) İcap sahibi tarafından süre tespit edilmemiş ise kabul, makul bir süre içinde kendisine ulaşmalıdır.

(3) Madde 2:205 (3) hükmüne göre kabul, bir işlemin ifasının tamamlanması ile oluşuyorsa, o işlem teklif sahibi tarafından kabul için tespit edilmiş süre içinde veya böyle bir süre tespit edilmemiş ise makul bir süre içinde yapılmalıdır.

MADDE 2:207: GECİKMiŞ KABUL

(1) Gecikmiş bir kabul, teklif sahibi derhal onu geçerli saydığını muhatabına bildirirse daha az hüküm doğurmaz.

(2) Eğer gecikmiş bir kabulü içeren bir mektup veya başka bir yazı, onun iletilmesi normal olsaydı, zamanında teklif sahibine ulaşmış olacağına işaret eden hâl ve şartlarda gönderildiğini gösteriyorsa, gecikmiş kabul, teklif sahibi derhal muhataba teklifin sona erdiğini bildirmedikçe, geçerli olur.

MADDE 2:208: DEĞİŞTİRİLMİŞ KABUL

(1) Muhatabın icabın şartlarını esaslı şekilde değiştiren, ilâve ve farklı şartları bildiren veya onlara delalet eden cevabı icabın reddini ve yeni bir icabı oluşturur.

(2) Bir icaba kesin bir mutabakat veren bir cevap, ilâve veya farklı şartları beyan veya ima etse bile, bunlar icabın şartlarını esastan değiştirmemek kaydıyla bir kabul olarak işlem görür. Bu durumda, ilâve ve değişik şartlar sözleşmenin parçasını oluşturur.

(3) Bununla birlikte, böyle bir cevap eğer:

(a) İcap açıkça kabulün şartlarını sınırlarsa; veya

(b) İcabın sahibi gecikmeksizin ilâve ve farklı şartlara itiraz ederse; veya
(c) Muhatap, ilâve veya farklı şartları teklif sahibi tarafından verilen muvafakata tabi kılar ve bu muvafakat muhataba makul bir zaman içinde ulaşmazsa red olarak işleme tabi tutulur.

MADDE 2:209: GENEL ŞARTLAR ARASINDA ÇELİŞKİ

(1) Tarafların anlaşmaya varmış olmalarına karşın icap ve kabul, sözleşmenin çelişkili olan genel şartlarına yollama yapmışsa, buna rağmen akit yapılmış olur. Esasta taraflar için müşterek olmak kaydıyla genel şartlar sözleşmenin parçasını oluşturur.

(2) Bununla birlikte, eğer taraflardan biri:

(a) Önceden ve genel şartlar yoluyla değil de paragraf (1) hükmü uyarınca açıkça sözleşme ile bağlı olmadığını işaret ederse; veya

(b) Böyle bir sözleşme ile bağlı olma niyetinde olmadığını gecikmeksizin diğer tarafa bildirirse,

sözleşme oluşmaz.

(3) Sözleşmenin genel şartları, daha önceden belli nitelikte, belirsiz sayıda sözleşmeler için düzenlenmiş ve taraflar arasında ayrı ayrı müzakere edilmemiş koşullardır.

MADDE 2:210: MESLEK SAHİBİNİN YAZILI TEYİDİ

Sözleşmeyi meslek sahipleri yapmış olmakla beraber onu nihaî bir belge içine dahil etmemişler ise ve onlardan biri gecikmeksizin diğerine sözleşmenin teyidini isteyen ilâve veya farklı şartlar içeren bir yazı gönderirse:

(a) Bu şartlar sözleşmenin koşullarını esastan değiştirmez, veya

(b) Muhatap onlara gecikmeksizin itiraz etmezse,
sözleşmenin parçasını oluşturur.

MADDE 2:211: İCAP VE KABUL YOLU İLE YAPILMAYAN SÖZLEŞMELER

Bu Kısımdaki kurallar, sözleşmenin kuruluşunun usulü icap ve kabul olarak tahlil edilmese bile uygun uyarlamalarla bu sözleşmenin yapılışı usulüne de uygulanırlar.

KISIM 3: Müzakere Sorumluluğu

MADDE 2:301: İYİNİYETE AYKIRI MÜZAKERELER

(1) Taraflar müzakere etme konusunda serbesttir ve bir anlaşmaya varmamalarından dolayı sorumlu değildirler.

(2) Bununla birlikte, müzakere eden veya iyiniyet kurallarına aykırı olarak müzakereleri kesen taraf, diğer tarafa verdiği zarardan sorumludur.

(3) Taraflardan birinin diğer tarafla bir anlaşmaya varma konusunda gerçek bir niyeti olmadan müzakerelerde bulunması ve müzakerelere devam etmesi iyiniyet kurallarına aykırıdır.

MADDE 2: 302: GİZLİLİĞİN İHLÂLİ

Müzakerelerin devamı esnasında bir tarafça gizli bilgi verilmiş ise, diğer taraf sözleşme yapılmış olsun veya olmasın bu bilgiyi açığa vurmama veya onu kendi çıkarları için kullanmama yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülüğün ihlâli, doğan zararın tazminine ve diğer tarafın bundan elde ettiği menfaatin iadesine yol açabilir.

BÖLÜM 3 TEMSİLCİLERİN YETKİSİ

KISIM 1: Genel Hükümler

MADDE 3:101: BÖLÜMÜN KAPSAMI

- (1) Bu Bölüm temsil edilen kişiyi taahhüt altına sokmak üzere üçüncü bir şahısla sözleşme ilişkisine giren temsilcinin veya diğer aracı kişinin yetkisini düzenler.
- (2) Bu Bölüm kanun tarafından bir temsilciye verilen yetkiyi veya kamusal veya adli makam tarafından tayin edilen bir temsilciye tanınan yetkiyi düzenlemez.
- (3) Bu Bölüm temsilci veya aracının temsil edilen ile olan iç ilişkisini düzenlemez.

MADDE 3:102: TEMSİL ÇEŞİTLERİ

- (1) Temsilcinin temsil edilen adına hareket ettiği durumda, doğrudan doğruya temsil kuralları uygulanır (Kısım 2). Temsil edilenin kimliğinin temsilcinin işlemi yaptığı anda veya daha sonra ortaya çıkması önemli değildir.
- (2) Aracı bir kişi, temsil edilenin adına değil de, onun emirleri üzerine ve onun hesabına hareket ediyorsa veya aracı kişinin temsilci olarak hareket ettiğini üçüncü kişi bilmiyor ve bilmesi için de sebep yoksa, Kısım 3'ü oluşturan dolaylı temsile ilişkin kurallar uygulama alanı bulur.

KISIM 2: Doğrudan Temsil

MADDE 3:201: AÇIK, ÖRTÜLÜ VE GÖRÜNEN YETKİ

- (1) Temsil edilen kişinin temsilciye kendi adına hareket etmesi için verdiği yetki, hâl ve şartlara göre açık veya örtülü olabilir.
- (2) Temsilci kendisine verilen yetki nedeniyle amaca ulaşmak için hâl ve şartlar içinde gerekli olan tüm işlemleri yapma yetkisini haizdir.
- (3) Eğer bir kişinin beyanları ve tutumu, üçüncü kişide haklı olarak ve iyiniyetle yaptığı iş için görünürde temsilci olarak yetkili olduğu inancını veriyorsa, görünürde temsilciye yaptığı işlem için yetki verildiği kabul edilir.

MADDE 3:202: KENDİ YETKİSİ DAHİLİNDE HAREKET EDEN TEMSİLCİ

Bir temsilci Madde 3:201’de belirtilen yetkileri dahilinde hareket ederse, onun işlemleri temsil edilen kişiyi ve üçüncü kişiyi birbirine bağlar. Temsilci bizzat üçüncü kişiye bağlı olmaz.

MADDE 3:203: KİMLİĞİ BİLİNMEYEN TEMSİL EDİLEN KİŞİ

Eğer bir temsilci, kimliği daha sonra ortaya çıkacak olan temsil edilen bir kişi adına sözleşme yapıyorsa fakat üçüncü kişinin talebinden sonra makul bir süre içinde bu kimliği ortaya koyamıyorsa, temsilci şahsen sözleşme ile bağlı olur.

MADDE 3:204: YETKİSİZ VEYA YETKİSİ DIŞINDA HAREKET EDEN TEMSİLCİ

(1) Yetkisiz veya yetkisinin kapsamı dışında bir temsilci olarak hareket eden bir kişinin işlemleri, temsil edilen kişiyi ve üçüncü şahsı bağlamaz.

(2) Madde 3:207 hükmüne göre temsil edilen tarafından onaylanmaması halinde, temsilci sanki yetkili bir temsilci durumunda hareket etmiş gibi üçüncü kişiye verdiği zararları ödemek zorundadır. Eğer üçüncü kişi temsilcinin yetki boşluğunu biliyor veya bilmesi gerekiyor idiye bu kural uygulanmaz.

MADDE 3:205: MENFAAT ÇATIŞMASI

(1) Eğer bir temsilci tarafından yapılan bir sözleşme, temsilci hakkında üçüncü şahsın bildiği veya haberdar olmamasının mümkün olmadığı bir menfaat çatışmasını içeriyorsa, temsil edilen kişi Madde 4:112 ilâ 4:116 hükümlerine göre sözleşmeyi iptal edebilir.

(2) Menfaat çatışması şu hallerde vardır:

(a) Temsilci, üçüncü kişinin de temsilcisi olarak hareket ederse; veya

(b) Sözleşmeyi bizzat kendisi ile kendi hesabına yapmış ise.

(3) Bununla birlikte, temsil edilen kişi:

(a) Temsilciye muvafakat verdi ise veya temsilcinin bu şekilde hareket ettiğinden haberdar olmaması mümkün değilse, veya

(b) Eğer temsilci ona menfaat çatışmasını ifşa etmiş ve temsil edilen makul bir süre içinde buna itiraz etmemişse, sözleşmeyi iptal edemez.

MADDE 3:206: ALT TEMSİLCİLİK

Temsilcinin, kişisel niteliği olmayan ve bizzat yapması haklı olarak ondan beklenmeyen görevleri ifa etmesi için örtülü olarak alt temsilci tayin etme yetkisi vardır. Bu Kısımın kuralları alt temsilciliğe uygulanır; alt temsilcinin kendisinin ve temsilcinin yetkisi dahilindeki işlemleri, temsil edileni ve üçüncü kişiyi doğrudan birbirine bağlar.

MADDE 3:207: TEMSİL EDİLEN KİŞİNİN ONAYI

(1) Temsilci olarak hareket eden bir kişi yetkisiz ise veya yetkisinin dışında hareket ederse, temsil edilen kişi temsilcinin işlemlerini onaylayabilir.

(2) Onaylama üzerine, temsilcinin işlemlerine diğer kişilerin haklarına zarar vermeksizin icazet verilmiş olarak kabul edilir.

MADDE 3:208: YETKİ TEYİDİ HUSUSUNDA ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAKKI

Temsil edilenin beyanları veya tutumu üçüncü kişiye temsilcinin yaptığı işin yetkili bir temsilci tarafından yapıldığı inancını veriyorsa fakat üçüncü kişinin yetkilendirme hususunda kuşkusu varsa, temsil edilene yazılı bir teyit gönderebilir veya onun onayını isteyebilir. Temsil edilen kişi itiraz etmezse veya gecikmeksizin cevap vermezse, temsilcinin yaptığı işlem icazet verilmiş olarak muamele görür.

MADDE 3:209: YETKİNİN SÜRESİ

(1) Bir temsilcinin yetkisi üçüncü kişi aşağıdaki durumları bilinceye veya bilmesi gerekinceye kadar devam eder:

(a) Temsilcinin yetkisi temsil edilen, temsilci veya her ikisi tarafından sona erdirilmiştir,

(b) Yapılması için yetki verilen işlemler tamamlanmıştır, veya işlemlerin yapılması için verilen süre geçmiştir; veya

(c) Temsilci acze düşmüştür veya gerçek kişi olan temsilci ölmüştür veya hacir altına alınmıştır, veya

(d) Temsil edilen aciz halindedir.

(2) Eğer yetkinin sona erdiği, verildiği zamandaki gibi aynı usulle bildirilmiş veya yayınlanmış ise, yukarıdaki (1) (a) paragrafına göre üçüncü şahıs tarafından temsilcinin yetkisinin sona erdiğinin bilindiği kabul edilir.

(3) Bununla birlikte, temsilci temsil edilenin veya mirasçılarının menfaatlerini korumak için gerekli olan işleri ifa etmek için makul olan süre içinde yetkisini muhafaza eder.

KISIM 3: Dolaylı Temsil

MADDE 3: 301: TEMSİLCİNİN ADINA HAREKET ETMEYEN ARACILAR

(1) Aracı kişi eğer:

(a) Temsil edilen bir kişinin emirlerine ve hesabına hareket ediyor fakat onun adına hareket etmiyorsa; veya

(b) Temsil edilenin emirleri üzerine hareket ediyor fakat üçüncü kişi bunu bilmiyor ve bilmesi için de hiçbir neden yoksa, aracı kişi ve üçüncü kişi birbirleriyle bağlıdırlar.

(2) Temsil edilen ve üçüncü kişi ancak 3:202'den 3:204'e kadar olan Maddelerde öne sürülen koşullar altında birbirleriyle bağlıdırlar.

MADDE 3:302: ARACI KİŞİNİN ACZE DÜŞMESİ VEYA TEMSİL EDİLENE KARŞI ESASLI ADEMI İFASI

Eğer aracı kişi acze düşerse veya temsil edilene karşı esaslı bir ademi ifada bulunursa veya ifa zamanından önce esaslı bir ademi ifa olacağı açıkça belli ise:

(a) Temsil edilenin talebi üzerine, aracı kişi üçüncü kişinin adını ve adresini temsil edilene bildirecektir; ve

(b) Temsil edilen kişi, aracı kişinin temsil edilen hesabına kazandığı hakları üçüncü kişiye karşı kullanabilir, üçüncü kişinin aracıya karşı ileri sürebileceği def'i hakkı saklıdır.

MADDE 3:303: ARACI KİŞİNİN ACZI VEYA ÜÇÜNCÜ KİŞİYE KARŞI ESASLI ADEMİ İFASI

Eğer aracı kişi acze düşerse veya üçüncü kişiye karşı esaslı bir ademi ifa içinde olursa veya ifa zamanından önce esaslı bir ademi ifa olacağı açıkça belli ise:

(a) Üçüncü kişinin talebi üzerine aracı, temsil edilen kişinin adını ve adresini üçüncü kişiye bildirecektir; ve

(b) Üçüncü kişi aracıya karşı kullanabileceği hakları temsil edilen kişiye karşı da kullanabilir, aracının üçüncü kişiye ve temsil edilenin aracıya karşı kullanabileceği tüm def'ileri saklıdır.

MADDE 3:304: İHBAR ZORUNLULUĞU

3:302 ve 3:303 Maddeleriyle verilen haklar, ancak bu hakları kullanma iradesi aracıya ve üçüncü kişiye veya temsil edilene usulüne göre ihbar edilirse kullanılabilir. İhbarın alınması üzerine, üçüncü kişi veya temsil edilen aracıya ifa için artık talepte bulunma hakkını haiz olmaz.

BÖLÜM 4 GEÇERLİLİK

MADDE 4:101: ELE ALINMAYAN HUSUSLAR

Bu Bölüm kanuna, ahlâka aykırılık veya ehliyetsizlikten doğan geçersizliği ele almaz.

MADDE 4:102: BAŐLANGIÇTAKİ İMKÂNSIZLIK

Bir sözleşme, sadece akdin yapıldığı anda borcun imkânsız olarak algılanması veya taraflardan birinin sözleşmeyle ilgili olan mallar üzerinde tasarruf yetkisinin olmaması sebebiyle geçersiz sayılmaz.

MADDE 4:103: OLAY VE KANUN BAKIMINDAN ESASLI HATA

(1) Taraflardan biri sözleşmenin yapıldığı esnada mevcut olan olay veya kanun bakımından hata nedeniyle eğer:

(a) (i) Hataya, diğer tarafça verilen bilgi sebep olmuş ise; yahut

(ii) Diğer taraf hatayı biliyor veya bilmiş olması gerekiyor idiyse ve mağdur olan tarafı hata içinde bırakmak iyiniyet gereklerine aykırılık teşkil ediyorsa, veya

(iii) Diğer taraf aynı hatayı yapmış ise

ve

(b) Diğer taraf, mağdurun gerçeği bilseydi sözleşme için taahhüt altına girmeyeceğini veya onu tamamen farklı şartlarla yapacağını biliyor veya bilmiş olması gerekiyor idiyse,

sözleşmeye son verebilir.

(2) Bununla birlikte, taraflardan biri eğer:

- (a) Hâl ve şartlardan dolayı onun hatası affedilemez ise veya
- (b) Hatanın riski göze alınmış veya hâl ve şartlara göre bu riske onun tarafından katlanılması zorunlu ise sözleşmeye son veremez.

MADDE 4:104: İLETMENİN DOĞRU OLMAMASI

Bir beyanın ifadesinde veya naklinde yapılan bir yanlışlık, beyanı eden veya beyanı gönderen kişinin bir hatası olarak muamele görülür ve Madde 4:103 uygulanır.

MADDE 4:105: SÖZLEŞMENİN UYARLANMASI

(1) Bir taraf hata nedeniyle sözleşmeyi sona erdirmeye hakkına sahipse ve diğer taraf ifaya istekli ise veya sözleşmenin ifası onu sona erdirmeye hakkını haiz olan tarafın anladığı şekilde daha önceden yerine getirilmişse, sözleşme o tarafın anladığı şekilde yapılmış gibi kabul edilir. Diğer taraf sözleşmeyi sona erdirmeye hakkını haiz olan tarafın sözleşmeyi anladığı şekli bildirmesinden sonra ve iptal ihbarından önce ifa için istekli olduğunu derhal bildirmeli veya böyle bir ifayı yerine getirmelidir.

(2) Böyle bir bildirimden veya ifadan sonra iptal hakkı kaybedilir ve iptal için yapılan daha önceki ihbar geçersiz hale gelir.

(3) Her iki taraf aynı hatayı yapmışsa, mahkeme taraflardan birinin talebi üzerine, hata meydana gelmeseydi nasıl makul bir anlaşma olacak idiyse sözleşmeyi ona göre uyarlayabilir.

MADDE 4:106: DOĞRU OLMAYAN BİLGİ

Diğer tarafın verdiği yanlış bilgiye dayanarak bir sözleşme yapan taraf, bu bilgi Madde 4:103'e göre esaslı bir hataya meydan vermese dahi, bilgiyi veren tarafın bu bilginin doğruluğuna inanması için gerekçesi olmadıkça, Madde 4:117 (2) ve (3) hükmü uyarınca zararlarını tazmin ettirebilir.

MADDE 4:107: HİLE

(1) Bir taraf, diğer tarafın söz veya hareket şeklinde hileli manevraları ile veya iyiniyet kurallarına göre ifşa edilmesi gereken herhangi bir bilginin ifşa edilmemiş olması şeklinde gerçekleştirdiği temsil ile sözleşme yapmaya sevk edilmiş olursa, sözleşmenin geçersizliğini ileri sürebilir.

(2) Bir tarafın temsilinde veya ifşa etmemesinde aldatma niyeti varsa hilelidir.

(3) Bir tarafın özel bilgiyi ifşa etmesinde aranan iyiniyetin tespitinde aşağıdaki durumlar dahil tüm hâl ve şartlar dikkate alınmalıdır:

- (a) Tarafın özel bir teknik bilgisinin olup olmadığı;
- (b) İlgili bilgiyi elde etmenin ona maliyeti;
- (c) Diğer tarafın kendi hesabına bu bilgiyi makul olarak elde edemediği, ve
- (d) Bilginin diğer taraf için açık önemi.

MADDE 4:108: TEHDİTLER

Bir taraf, diğer tarafın yakın ve ciddi bir tehdit hareketiyle sözleşme yapmaya sevk edildi ise:

- (a) Bu hareketin kendisi haksız ise veya
- (b) Sözleşmenin yapılmasını sağlamak için onu kullanma haksız ise, hâl ve şartlara göre ilk tarafın başka makul bir çözümü yoksa sözleşmeyi feshedebilir.

MADDE 4:109: AŞIRI FAYDALANMA VEYA HAKSIZ MENFAAT

(1) Bir taraf sözleşmenin yapılışı esnasında aşağıdaki hâller varitse sözleşmenin geçersizliğini ileri sürebilir:

(a) Diğer tarafa karşı bağımlı bir durumda veya diğer tarafla bir güven ilişkisinde olma, iktisadî sıkıntı ve acil ihtiyaç içinde olma, tedbirsiz, bilgisiz, tecrübesiz veya müzakere kabiliyetinden yoksun olma, ve

(b) Diğer tarafın bunu bilmesi veya bilmesinin gerekmesi ve söz konusu hâl ve şartlarda ve sözleşmenin amacı karşısında ağır haksızlıkla ilk tarafın durumundan menfaat sağlaması veya aşırı kazanç sağlaması.

(2) Mağdur tarafın talebi üzerine mahkeme, eğer uygun bulursa, iyiniyet kurallarının icapları takip edilseydi nasıl bir anlaşma yapılacak idiyse sözleşmeyi ona göre uyarlayabilir.

(3) Aşırı menfaat veya haksız kazanç nedeniyle iptal ihbarını alan tarafın talebi üzerine mahkeme, bu tarafın, ihbarı alınca derhal ve gönderen kişinin buna göre hareket etmesinden önce o tarafa onu bildirmesi kaydıyla sözleşmeyi aynı şekilde uyarlayabilir.

MADDE 4:110: AYRICA MÜZAKERE EDİLMEMİŞ HAKSIZ ŞARTLAR

(1) Ayrıca müzakere edilmeyen bir şart, iyiniyet kurallarının icaplarına aykırı olarak, o tarafın zararına tarafların sözleşmeden doğan hak ve borçlarında önemli ölçüde dengesizliğe sebebiyet veriyorsa, sözleşmede ifa edilecek işin niteliğini, sözleşmenin diğer tüm koşullarını ve sözleşmenin yapıldığı esnadaki hâl ve şartları dikkate alarak taraflardan biri onu iptal edebilir.

(2) Bu Madde:

(a) Bir şart, açık ve anlaşılabilir dilde olmak kaydıyla sözleşmenin esaslı bir konusunu belirtirse, veya

(b) Bir tarafın borçlarının değeri diğer tarafın borçlarının değeri ile karşılaştırıldığında uygunluk varsa, uygulanmaz.

MADDE 4:111: ÜÇÜNCÜ ŞAHISLAR

(1) Taraflardan birinin, işlemlerinden sorumlu olduğu veya bu tarafın rızası ile sözleşme yapılmasına iştirak eden üçüncü kişi:

(a) Bilgi verirken bir hataya sebep olursa veya hatayı biliyor veya bilmesi gerekiyorsa,

(b) Yanlış bilgi verirse,

(c) Hile yaparsa,

(d) Tehdit ederse, veya

(e) Aşırı menfaat veya haksız kazanç sağlarsa,
bu Bölümün sunduğu çözümler aynı şartlarda bizzat ilgili tarafın tutum ve bilgisi gibi kullanılabilir.

(2) Diğer bir üçüncü kişi:

(a) Yanlış bilgi verirse,

(b) Hile yaparsa,

(c) Tehdit ederse, veya

(d) Aşırı menfaat veya haksız kazanç sağlarsa,

bu Bölümdeki çözümler eğer taraf, ilgili olayları biliyor veya bilmesi gerekiyor idiyse veya iptal zamanında sözleşmeye uygun hareket etmemiş ise kullanılabilir.

MADDE 4:112: İPTAL İHBARI

İptalin diğer tarafa ihbar edilmesi gerekir.

MADDE 4:113: SÜRELER

(1) İptal ihbarı, hâl ve şartları dikkate alarak iptal eden tarafın, ilgili olaylardan haberi olduğu veya haberi olması gerektiği veya serbest hareket edebildiği andan itibaren makul bir süre içinde tebliğ edilmelidir.

(2) Bununla birlikte, taraflardan birinin bir şartı ileri sürmesinden sonra, diğer taraf makul bir sürede iptal ihbarında bulunduğu takdirde, bu özel şartın iptalini Madde 4:110 uyarınca isteyebilir.

MADDE 4:114: TEYİT

Eğer bir sözleşmeyi iptale yetkili olan taraf, iptal sebebini öğrendikten veya serbestçe hareket etme yeteneğine kavuştuktan sonra, açıkça veya örtülü olarak onu teyit ederse, sözleşmenin iptalinden mahrum kalır.

MADDE 4:115: İPTALİN HÜKMÜ

İptal üzerine her iki taraf sözleşme ile temin ettiği ne varsa, kendi aldığı da geri vermek kaydıyla, onun iadesini isteyebilir. Herhangi bir sebeple aynen iade mümkün olmazsa, alınan değeri ne ise onun için makul bir bedel ödenmelidir.

MADDE 4:116: KISMİ İPTAL

Eğer bir iptal sebebi, bir sözleşmenin sadece bazı şartlarını bozuyor ise, sözleşmenin geri kalan hükümlerini muhafaza etmek makul görülmedikçe, iptal o şartlarla sınırlı olur.

MADDE 4:117: ZARARLAR

(1) Bu Bölüm gereğince bir sözleşmeyi iptal eden taraf, diğer tarafın hatayı, hileyi, tehdidi veya aşırı yararlanmayı veya haksız kazancı bilmiş olması veya bilmesi gerektiği kaydıyla, sözleşmeyi yapmamış olsaydı hangi durumda olacak idiyse, diğer taraftan maddi tazminat elde edebilir.

(2) Bu Bölüm hükümlerine göre bir taraf sözleşmeyi iptal etme hakkını haiz fakat bu hakkını kullanmamış veya 4:113 veya 4:114 Maddelerinin hükümlerine göre hakkını kaybetmiş ise, paragraf (1)'e tabi olmak kaydıyla hata, hile, tehdit veya aşırı menfaat veya haksız kazancın sebebiyet verdiği zararlarla sınırlı olan zararlarını isteyebilir. Taraf Madde 4:106 hükmü anlamında yanlış bilgi nedeniyle yanlış yönlendirilmiş ise zararlar için aynı tedbir uygulanır.

(3) Diğer hususlarda, zararlar uygun uyarlamalarla Bölüm 9, Kısım 5'in ilgili hükümlerine göre karşılanır.

MADDE 4:118: MÜRACAAT YOLLARININ HARIÇ TUTULMASI VEYA SINIRLANDIRILMASI

(1) Taraflar, hileyi, tehdidi ve aşırı menfaati veya haksız kazancı yasaklayan müracaat yollarını, ayrıca müzakere edilmemiş haksız bir şartın iptal hakkını da hariç tutamaz veya sınırlayamazlar.

(2) Taraflar iyiniyet kurallarına aykırı düşmedikçe, hata ve yanlış bilgiye dayalı yaptırım uygulamalarını hariç tutabilir veya sınırlandırabilirler.

MADDE 4:119: ADEMI İFA HALİNDE AÇIK OLAN BAŞVURU YOLLARI

Bu Bölümün kendisine sunduğu müracaat yollarından birine başvurma hakkı olan taraf, ademi ifaya dayanma yoluna imkân veren hâl ve şartlarda, bu yollardan istediği birini seçebilir.

BÖLÜM 5 YORUM

MADDE 5:101: YORUMUN GENEL KURALLARI

(1) Kelimelerin lafzı farklı olsa bile bir sözleşme tarafların müşterek niyetlerine göre yorumlanmalıdır.

(2) Eğer bir tarafça sözleşmenin özel bir anlama geldiği ispat edilmiş ise ve diğer tarafın sözleşmenin yapıldığı sırada ilk tarafın bu niyetinden haberdar olmaması mümkün değilse, sözleşme ilk tarafın anladığı gibi yorumlanmalıdır.

(3) Eğer bir niyet (1) veya (2) fıkra hükümlerine göre tespit edilemezse, sözleşme aynı şartlarda bulunan makul kişilerin taraf olarak ona verebileceği anlama göre yorumlanmalıdır.

MADDE 5:102: İLGİLİ HÂL VE ŞARTLAR

Sözleşmenin yorumlanmasında, özellikle şu hususlara dikkat edilmelidir:

- (a) İlk müzakereler dahil, sözleşmenin yapıldığı hâl ve şartlar;
- (b) Sözleşmenin yapılmasından sonra olsa bile tarafların tutumu;
- (c) Sözleşmenin niteliği ve amacı;
- (d) Tarafların benzer maddelere dair daha önce yaptığı yorum ve kendi aralarında tespit ettikleri uygulamalar;
- (e) İlgili faaliyet dalında terimlere ve ifadelerle müştereken verilen anlam ve daha önceden kabul edilmiş olabilen benzer maddelerin yorumu;
- (f) Gelenekler ve

(g) İyiniyet kuralları.

MADDE 5:103: ALEYHE YORUM KURALI

Ayrı ayrı müzakere edilmemiş bir sözleşme maddesinin anlamı hakkında bir kuşku olduğu takdirde, o maddeyi temin eden tarafın aleyhine bir yorum tercih edilmelidir.

MADDE 5:104: MÜZAKERE EDİLMİŞ MADDE TERCİHİ

Ayrı ayrı müzakere edilmiş olan maddeler müzakere edilmemiş olanlara tercih edilirler.

MADDE 5:105: SÖZLEŞMENİN TÜMÜNE İLGİDE BULUNMA

Maddeler, içinde yer aldığı sözleşmenin tümünün ışığı altında yorumlanırlar.

MADDE 5:106: FAYDALI YORUM

Sözleşmenin maddelerini hukukî veya geçerli kılan yorum, onları hukuka aykırı veya geçersiz kılan yoruma tercih edilmelidir.

MADDE 5:107: DİL FARKLILIKLARI

Bir sözleşme iki veya daha çok dilde yazılmış fakat onlardan hiçbirinin üstünlüğü beyan edilmemiş ise, diller arasında aykırılık varsa, sözleşmenin orijinalinin yazıldığı dile göre yapılan yorum tercih edilir.

BÖLÜM 6 KAPSAMLAR VE HÜKÜMLER

MADDE 6:101: AKDİ YÜKÜMLÜLÜK DOĞURAN BEYANLAR

(1) Sözleşmenin yapılmasından önce veya sözleşmenin yapılışı esnasında taraflardan birinin beyanı, hâl ve şartlara göre diğer tarafın onu bu şekilde anlamış olması ve özellikle:

- (a) Diğer taraf için bu beyanın görünen önemi;
- (b) Beyanın ticarî hayatın şartlarında yapılıp yapılmadığının bilinmesi hususu;
- (c) Tarafların ilgili konudaki uzmanlığı,

dikkate alındığında, akdî bir vecibenin doğumuna meydan vermiş olarak kabul edilir.

(2) Eğer taraflardan biri, profesyonel bir tedarikçi ise sözleşmenin yapılmasından önce hizmetleri, malları veya diğer mameleki pazarlarken veya ilân suretiyle tanıtırken veya herhangi bir şekilde onların kalitesi veya kullanılmasına dair bilgi verirken, diğer taraf bunların doğru olmadığını biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, onun beyanları akdî vecibeleri meydana getirmiş sayılır.

(3) Profesyonel bir tedarikçi için ilân veren, mal veya hizmetleri veya diğer mameleki pazarlayan veya ticarî iş zincirinin daha üst kaynağına yerleşmiş bir kişinin aynı bilgileri ve diğer taahhütleri, tedarikçinin bu bilgileri veya taahhütleri bilmediği veya bilmesi için sebeplerin olmadığı tespit edilmedikçe, tedarikçinin akdî vecibelerini meydana getirmiş sayılır.

MADDE 6:102: ÖRTÜLÜ BORÇLAR

Açık şartlara ilâve olarak bir sözleşme aşağıdaki hususlardan doğan örtülü şartları da içerebilir:

- (a) Tarafların niyeti,
- (b) Sözleşmenin niteliği ve amacı, ve
- (c) İyiniyet.

MADDE 6:103: MUVAZAA

Taraflar, aralarındaki gerçek anlaşmayı gizleyen görünürde bir anlaşma yaptıkları zaman, taraflar arasındaki gerçek anlaşma öncelikli olur.

MADDE 6:104: FİYAT TESPİTİ

Sözleşme, fiyatı veya onun belirlenme usulünü tespit etmemiş ise, taraflar makul bir fiyat üzerinde mutabık kalmış sayılır.

MADDE 6:105: TARAFLARDAN BİRİNİN TEK YANLI TESPİTİ

Sözleşmede fiyatın veya herhangi bir akdî şartın tek taraflı olarak tespit edilmesi durumunda, bu tespit açıkça gayrimakul ise, aksine bir hüküm olsa da, makul bir fiyat veya başka bir şart ikame edilir.

MADDE 6:106: ÜÇÜNCÜ KİŞİ TARAFINDAN TESPİT

(1) Fiyat veya herhangi bir akdî şart, üçüncü bir kişi tarafından belirlenecekse ve o kişi bunu belirleyemezse veya belirlemek istemezse, tarafların onları belirlemek üzere onun yerine başka bir kişiyi ataması konusunda mahkemeye yetki verdiği farz edilir.

(2) Eğer fiyat veya akdî bir şart, üçüncü bir kişi tarafından açıkça makul olmayan bir şekilde tespit edilmiş ise, makul bir fiyat veya şart ikame edilir.

MADDE 6:107: MEVCUT OLMAYAN BİR ETKENE ATIFTA BULUNMA

Mevcut olmayan veya varlığı sona eren veya ulaşılamayan bir etkene atıfta bulunarak belirlenecek bir fiyat veya herhangi bir akdî şart olursa, en yakın olan etken ikame edilecektir.

MADDE 6:108: İFA KALİTESİ

Sözleşme, kaliteyi özel olarak belirtmediyse borçlu en azından ortalama bir kalitenin ifasını teklif etmelidir.

MADDE 6:109: BELİRSİZ SÜRELİ SÖZLEŞME

Taraflardan her biri belirsiz süreli bir sözleşmeyi, makul bir ihbar süresi vermek suretiyle sona erdirebilir.

MADDE 6:110: ÜÇÜNCÜ KİŞİ LEHİNE ŞART

(1) Taraflarca akdî bir vecibenin ifasını talep etme hakkı üçüncü bir kişiye tanındığı veya bu kayıt sözleşmenin amacından veya olayın hâl ve şartlarından anlaşıldığı zaman, üçüncü kişi ifayı zorlamak için yetkilendirilmiş olur. Anlaşma yapıldığı anda üçüncü kişinin kimliğini saptamak gerekli değildir.

(2) Eğer üçüncü kişi ifa hakkından vazgeçerse, o hak ona hiç verilmemiş farzedilir.

(3) Kendisine vaadde bulunulan kişi, vaad edene bir ihbar göndererek ifa hakkından üçüncü şahsı mahrum bırakabilir, ancak:

(a) Hakkının gayrikabili rucü olduğu konusunda kendisine vaadde bulunulan kişi tarafından, üçüncü şahsa bir bildiri yapılması, veya

(b) Vaad eden veya kendisine vaadde bulunulan kişinin üçüncü kişiden bu hakkı kabul ettiğine dair ihbar alması durumları saklıdır.

MADDE 6:111: HÂL VE ŞARTLARIN DEĞİŞMESİ

(1) Bir taraf, ifa maliyetinin artması veya karşı edimin değerinin azalması nedeniyle ifa daha pahalıya mal olsa bile, kendi vecibelerini yerine getirmek zorundadır.

(2) Bununla birlikte, hâl ve şartların değişmesi sebebiyle sözleşmenin ifası taraflardan biri için aşırı maliyetli olursa, taraflar sözleşmenin uyarlanması hususunda müzakere yapmak veya sözleşmeyi feshetmek zorundadır. Şu şartla ki:

(a) Hâl ve şartların değişmesi sözleşmenin yapılışından sonra meydana gelmiş,

(b) Sözleşmenin yapılışı zamanında hâl ve şartların değişmesi olasılığı makul olarak hesaba katılmamış, ve

(c) Sözleşme gereğince mağdur tarafın hâl ve şartların değişmesi riskine katlanması talep edilemez olmalıdır.

(3) Eğer makul bir süre içinde taraflar bir anlaşmaya varmamış ise, mahkeme:

(a) Belli bir tarihte ve şartlarda sözleşmeye son verebilir; veya

(b) Hâl ve şartların değişmesinden doğan kâr ve zararları doğru ve hakkaniyete uygun biçimde, taraflar arasında dağıtmak suretiyle sözleşmeyi uyarlayabilir.

Mahkeme, her iki hâlde de iyiniyete aykırı olarak müzakere yapılmasının reddedilmesi veya müzakerelerin kesilmesinin bir tarafa vermiş olduğu zarar nedeniyle tazminata hükmedebilir.

BÖLÜM 7

İFA

MADDE 7:101: İFA YERİ

(1) Eğer akdî bir vecibenin ifa yeri sözleşme ile tespit edilmemiş veya sözleşmeden belirlenemiyorsa, ifa yeri:

(a) Para borçlarında, sözleşmenin yapıldığı zamanda alacaklının işyeri,

(b) Para borcu dışındaki borçlarda, sözleşmenin yapıldığı zamanda borçlunun işyeri olacaktır.

(2) Eğer bir taraf birden çok işyerine sahipse, bundan önceki paragrafta amaçlanan işyeri, sözleşmenin yapılışı zamanında taraflarca bilinen veya müşahade edilen hâl ve şartlar dikkate alınarak sözleşme ilişkisine en yakın olanıdır.

(3) Eğer taraflardan birinin işyeri yoksa, mutad meskeni onun işyeri olarak işleme tabi tutulur.

MADDE 7:102: İFA ZAMANI

Bir taraf ifasını:

(1) Eğer sözleşmeyle bir tarih tespit edilmişse veya sözleşmeden tespit edilebilirse o tarihte;

(2) Eğer süre tespit edilmiş veya sözleşmeden tespit edilebilir ise, olayın hâl ve şartları diğer tarafın belirli bir tarihi seçtiğini göstermedikçe, bu süre içinde herhangi bir zamanda;

(3) Diğer hallerde, sözleşmenin yapılmasından sonra makul bir süre içinde, yerine getirmelidir.

MADDE 7:103: ERKEN İFA

(1) Bir taraf, teklifin kabulünün kendi menfaatlerine haksız bir şekilde zarar vermemesi durumu hariç, vadesinden önce yapılan bir ifa teklifini reddedebilir.

(2) Bir tarafın erken ifayı kabul etmesi, kendi yükümlülüğünün ifası için tespit edilen tarih üzerine etki etmez.

MADDE 7:104: İFA EMRİ

Hâl ve şartlar aksini göstermedikçe, taraflar ifalarını eşzamanlı olarak yerine getirilebildiği ölçüde, onları eşzamanlı olarak yerine getirmek zorundadır.

MADDE 7:105: SEÇİMLİK İFA

(1) Hâl ve şartlar aksini işaret etmedikçe, seçimlik ifalardan biri ile yükümlülüğünden kurtulma halinde, seçim ifayı yapacak tarafa aittir.

(2) Sözleşmenin tespit ettiği zamanda seçim yapmakla zorunlu olan bir taraf, bunu yapmazsa, bu durumda:

(a) Eğer seçimde gecikme esaslı ise seçim hakkı diğer tarafa geçer;

(b) Eğer gecikme esaslı değilse, diğer taraf makul uzunlukta ilâve bir süre tespitini içeren bir ihbar gönderebilir. Taraf bu süre içinde seçimini yapmak zorundadır. Taraf seçimini yapmadığı takdirde seçme hakkı diğer tarafa geçer.

MADDE 7:106: ÜÇÜNCÜ BİR KİŞİ TARAFINDAN İFA

(1) Alacaklı, sözleşmenin şahsa bağlı ifayı öngörmesi durumu hariç, üçüncü kişi tarafından yapılan ifayı reddedemez:

(a) Üçüncü kişi borçlunun muvafakatı ile hareket ederse; veya

(b) Üçüncü kişinin ifada hukukî bir menfaati varsa ve borçlu ifayı yerine getirmede başarısız olursa veya borçlunun ifayı zorunlu olduğu sürede yapmayacağı açıkça belli ise.

(2) Üçüncü kişi tarafından paragraf 1'e göre yapılan ifa borçluyu borçtan kurtarır.

MADDE 7:107: ÖDEME ŞEKLİ

(1) Vadesi gelen paranın ödenmesi, iş hayatının normal akışı esnasında kullanılan herhangi bir ödeme aracı ile yapılabilir.

(2) Bir alacaklı, sözleşmeye göre veya kendi isteği ile bir çek veya diğer bir ödeme emri veya ödeme taahhüdünü kabul ederse, sadece o şartla kendisine ödeme yapılmasını kabul edeceği farz edilir. Alacaklı, ödeme emri veya taahhüt yerine getirilmezse ancak o takdirde esas borcu takip edebilir.

MADDE 7:108: ÖDEME PARASI

(1) Taraflar ödemenin sadece belli bir para ile yapılmasını kararlaştırabilirler.

(2) Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, ödeme yerinin parasından başka bir para ile ifade edilen bir miktar para, ödeme yerinde, ödeme zamanında cari olan kura göre o yerin parası ile ödenebilir.

(3) Borçlu, bir önceki paragraftaki durumun söz konusu olduğu hallerde borcunu vadesinde ödemezse, alacaklı ödeme yerindeki para ile ödeme yerinde ödemenin yapılacağı zamandaki veya ilk vade zamanındaki cari olan kura göre ödeme yapılmasını isteyebilir.

MADDE 7:109: İFANIN MAHSUP SIRASI

(1) Bir taraf aynı cinsten birçok borcu yerine getirmek zorunda olur ve teklif edilen ifa onların tümünden kurtulmaya yetmezse, bu durumda, paragraf (4) hükmü saklı kalmak üzere, ilgili taraf kendi ifasını yapma anında ödemeyi hangi borca mahsup ettiğini beyan eder.

(2) Borçlu böyle bir beyanda bulunmazsa, alacaklı makul bir zaman içinde, ödemeyi seçtiği bir borcundan mahsup edebilir. Bu seçimden borçluyu haberdar edecektir. Bununla birlikte, borca dair böyle herhangi bir mahsup:

- (a) Borcun henüz vadesi gelmemiş, veya
- (b) Borç yasal değilse, veya
- (c) Borç ihtilâflı ise,

geçersizdir.

(3) Her iki tarafça böyle bir mahsup yoksa, paragraf (4) hükmü saklı kalmak üzere ifa, aşağıda belirtilen sıralama kriterlerinden birini karşılayan yükümlülüğe tahsis olunur:

- (a) Vadesi gelmiş veya vadesi gelecek ilk borç;
- (b) Alacaklının en az güvende olduğu borç;
- (c) Borçlu için en ağır olan borç;
- (d) İlk doğan borç.

Eğer yukarıdaki kriterlerden hiçbiri uygulanmaz ise, mahsup tüm borçlara orantılı olarak yapılır.

(4) Bir para borcu halinde, alacaklı farklı bir mahsup yapmadıkça, borçlu tarafından yapılan bir ödeme önce masraflara, ikinci olarak faize ve üçüncü olarak ana paraya mahsup edilir.

MADDE 7:110: MALIN KABULÜNÜN REDDİ

(1) Paradan başka malların zilyetliği kendisine bırakılan taraf, diğer tarafın malı reddetmesi veya onu tekrar almaması nedeniyle, onların korunmasını ve muhafazasını temin etmek için makul adımları atmak zorundadır.

(2) Malın zilyetliği kendisine bırakılan taraf, aşağıdaki hallerde;

(a) Diğer tarafın hesabına malların makul şartlarda muhafazası için tutulan üçüncü bir kişiye malın tevdi ve bunu diğer tarafa bildirmek suretiyle; veya

(b) Diğer tarafa bildirdikten sonra, makul şartlarda malı satarak satıştan gelen net geliri ona ödemek suretiyle,

teslim veya iade yükümlülüğünden kurtulabilir.

(3) Bununla birlikte, mal kısa zamanda bozulacak ise veya onun muhafazası makul olmayan derecede pahalı ise, taraf onu elden çıkarmak için makul adımları atmak zorundadır. Teslim veya iade yükümlülüğünden, satıştan elde edilen net kârı diğer tarafa ödemek suretiyle kurtulabilir.

(4) Malın zilyedi, makul olarak yaptığı tüm masraflarının ödenmesini isteme veya onun satışından doğan parayı tutma hakkını haizdir.

MADDE 7:111: BİR MİKTAR PARANIN KABUL EDİLMEMESİ

Alacaklı, borçlu tarafından usulüne göre teklif edilen bir miktar parayı kabul etmediğinde borçlu, alacaklıya haber verdikten sonra parayı, ödemenin yapılacağı yerin kanununa göre alacaklının emrine tevdi ederek ödeme borcundan kurtulur.

MADDE 7:112: İFA MASRAFLARI

Taraflardan her biri, borçlarının ifası için yaptığı masraflara kendi katlanır.

BÖLÜM 8

ADEMİ İFA VE GENEL OLARAK BAşVURU YOLLARI

MADDE 8:101: ALACAKLININ YARARLANDIĞI YOLLAR

(1) Bir taraf sözleşmeden doğan bir yükümlülüğünü yerine getirmese ve bu yerine getirmeme Madde 8:108 hükmüne göre mazur görülemezse, zarara uğrayan taraf Bölüm 9'da öngörülen yollardan herhangi birine başvurabilir.

(2) Borçlu, Madde 8:108'de düzenlenen muafiyetten yararlanıyorsa alacaklı, Bölüm 9'da öngörülen yollardan aynen ifa ve maddi tazminat talepleri hariç, herhangi birine başvurabilir.

(3) Taraflardan biri, diğer tarafın ademi ifasına kendisi sebep olursa, Bölüm 9'da ileri sürülen yollardan hiçbirine müracaat edemez.

MADDE 8:102: ÇÖZÜMLERİN BİRARAYA GETİRİLMESİ

Birbirine uymayan çözümler biraraya getirilebilir. Özellikle, taraflardan biri başka bir çözüm yoluna başvurduğu takdirde, maddî tazminat isteme hakkından mahrum kalmaz.

MADDE 8:103: ESASLI ADEMI İFA

Sözleşmeye göre bir borcun ademi ifası eğer:

- (a) Borca sıkı sıkıya uyma, sözleşmenin esasını teşkil ederse; veya
- (b) Borçlunun bu sonucu öngörmediği veya haklı olarak öngöremediği durum dışında, ademi ifa alacaklıyı sözleşmeden beklediği haktan mahrum bırakırsa; veya
- (c) Ademi ifa kasıtlı olur ve alacaklıya diğer tarafın gelecekte ifasına güvenemeyeceği inancını verirse, esaslıdır.

MADDE 8:104: BORÇLU TARAFINDAN DÜZELTME

Sunduğu ifası sözleşmeye uymadığı için diğer tarafça kabul edilmeyen müşterek âkit, ifa zamanı henüz dolmadan veya gecikme esaslı bir ademi ifa teşkil etmeden yeni ve sözleşmeye uygun bir ifa sunabilir.

MADDE 8:105: İFA TEMİNATI

(1) Müşterek âkidin esaslı bir ademi ifasının olacağına haklı olarak inanan taraf, gerekli ifa için uygun bir teminat isteyebilir ve bu arada haklı inancı devam ettiği sürece kendi yükümlülüklerinin ifasını askıya alabilir.

(2) Bu teminat makul bir süre içinde temin edilmezse, onu talep eden taraf, diğer tarafın esaslı ademi ifasının hâlâ devam edeceğine haklı olarak inanırsa, gecikmesizin feshi ihbar etmek kaydıyla sözleşmeyi feshedebilir.

MADDE 8:106: İFA İÇİN İLÂVE SÜRE TESPİT BİLDİRİMİ

(1) Her ademi ifa halinde, mağdur taraf diğer tarafa bir bildiriyle ifa için ilâve bir süre verebilir.

(2) Mağdur taraf ilâve süre boyunca, kendi yükümlülüklerinin ifasını askıya alabilir ve tazminat isteyebilir fakat başka herhangi bir yola müracaat edemez. Eğer diğer taraftan bu süre içinde ifa edemeyeceğine dair bir bildiri alırsa veya bu süre sonunda gereken ifa yerine getirilmemiş ise, mağdur taraf Bölüm 9'da mevcut olan yollardan herhangi birine müracaat edebilir.

(3) İfada esaslı olmayan bir gecikme halinde, mağdur taraf makul uzunlukta ilâve bir süre tespit eden bir bildiri vermiş ise, bildiri süresinin sonunda sözleşmeye son verebilir. Mağdur taraf bildirisinde, diğer taraf bildiriyle tespit edilen süre içinde ifayı yerine getirmezse sözleşmenin kendiliğinden son bulacağını şart koşabilir. Belirtilen bu süre çok kısa ise, mağdur taraf sözleşmeyi feshedebilir veya duruma göre sadece bildiri anından belli bir süre geçtikten sonra sözleşme kendiliğinden son bulabilir.

MADDE 8:107: BAŞKASINA YAPTIRILAN İFA

Sözleşmenin ifasını başka bir kişiye tevdi eden bir taraf ifadan sorumlu olarak kalır.

MADDE 8:108: BİR ENGELE BAĞLI MAZERET

(1) Bir taraf, ademi ifasının kendi kontrolü dışında bir engel nedeniyle meydana geldiğini ve sözleşmenin akdi zamanında haklı olarak bu engeli beklemediğini veya onu önleyemediğini veya bu engelin veya sonuçlarının üstesinden gelemediğini ispat ederse, ademi ifası mazur görülür.

(2) Engel sadece geçici ise engelin mevcut olduğu süre esnasında, bu Madde ile öngörülen mazeret kabul edilir. Bununla birlikte, gecikme esaslı bir ademi ifa ile eşdeğer olursa, alacaklı onu böyle muameleye tabi tutabilir.

(3) İfayı yerine getirmeyen taraf, ifa engelini ve onun kendi ifa kabiliyetine etkisini, bu hâl ve şartları bildiği veya bilmesi gerektiğinden sonra makul bir süre içinde diğer tarafa bildirmek zorundadır. Diğer taraf, böyle bir bildirinin yapılmamış olması nedeniyle meydana gelen herhangi bir zararın tazminine hak kazanır.

MADDE 8:109: BAŞVURU YOLLARINI HARIÇ TUTAN VEYA SINIRLAYAN ŞART

Hariç tutma veya sınırlama iyiniyet ve hakkaniyetin icaplarına aykırı olmadıkça, ademi ifa için başvuru yolları hariç tutulabilir veya sınırlanabilir.

BÖLÜM 9 ADEMİ İFA HALİNDE ÇEŞİTLİ YOLLAR

KISIM 1: İfa Hakkı

MADDE 9:101: PARASAL BORÇLAR

(1) Alacaklı, alacağı olan parayı elde etme hakkını haizdir.

(2) Alacaklı henüz kendi yükümlülüğünü yerine getirmemiş ise ve borçlunun ifayı almayacağı açıkça belli ise, alacaklı buna rağmen kendi ifasını yerine getirme işlemini yürütebilir ve sözleşme gereğince borçlu olunan herhangi bir bedeli:

(a) Çok gayret sarfetmeden veya masraf yapmadan makul bir ikame müzakeresi yapmadıkça; veya

(b) Hâl ve şartlarda ifa gayri makul olmadıkça, tahsil ettirebilir.

MADDE 9:102: PARASAL OLMAYAN BORÇLAR

(1) Ayıplı bir ifanın düzeltilmesi dahil, mağdur taraf paradan başka bir borcun aynî ifasını isteme hakkını haizdir.

(2) Bununla birlikte:

(a) İfa hukuka aykırı veya imkânsız ise; veya

(b) İfa borçlu için makul olmayan gayret ve masrafa sebep olursa; veya

(c) İfa, şahsi hizmet veya çalışmayı içeriyorsa veya şahsi ilişkilere dayanıyorsa, veya

(d) Mağdur taraf ifayı başka bir kaynaktan makul olarak temin edebilirse, aynî ifa elde edilemez.

(3) Mağdur taraf, ademi ifayı öğrendiği veya öğrenmiş olması gerektiği andan sonra, makul bir süre içinde aynî ifayı talep etmezse ifa hakkını kaybeder.

MADDE 9:103: TAZMİNAT HAKKININ MUHAFAZA EDİLMESİ

Bu Kısma göre ifa hakkının hariç tutulması, zararlar için maddi tazminat talep etme hakkına engel teşkil etmez.

KISIM 2: İfanın Askıya Alınması

MADDE 9:201: İFAYI ASKIYA ALMA HAKKI

(1) İfasını diğer tarafla eşzamanlı olarak veya diğer taraftan sonra yerine getirmek zorunda olan bir taraf, müşterek âkit ifasını yerine getirmedikçe veya ifasını sunmadıkça, hâl ve şartların haklı bulduğu ölçüde kendi ifasını tamamen veya kısmen askıya alabilir.

(2) Taraflardan biri, diğer tarafın borcunun vadesi geldiğinde ademi ifa içinde olacağı açıkça belli ise, kendi ifasını aynı şekilde askıya alabilir.

KISIM 3: Sözleşmenin Feshi

MADDE 9:301: SÖZLEŞMEYİ FESHETME HAKKI

(1) Bir taraf, diğer tarafın ademi ifası esaslı ise sözleşmeyi feshedebilir.

(2) Gecikme halinde, mağdur taraf da aynı şekilde Madde 8:106 (3) hükmüne göre sözleşmeyi feshedebilir.

MADDE 9:302: KISIMLAR HALİNDE İFA EDİLECEK SÖZLEŞME

Eğer sözleşme ayrı bölümler halinde ifa edilecek ise ve bir Bölüme ilişkin olan mukabil eda yerine getirilmezse, burada bir esaslı ademi ifa mevcut olur; alacaklı, bu Kısımın ilgili bölüme ilişkin olarak kendisine tanıdığı veya sunduğu kısmî feshetme hakkını kullanabilir. Eğer ademi ifa sözleşmenin tümüne göre esaslı ise, ancak o zaman, sözleşmenin tümünü feshedebilir.

MADDE 9:303: FESİH İHBARI

(1) Bir tarafın sözleşmeyi feshetme hakkı diğer tarafa yapılan bir ihbar ile kullanılır.

(2) Alacaklı, ademi ifayı bildiği veya bilmesi gerektiği zamandan itibaren makul bir süre içinde ihbar etmedikçe sözleşmeyi feshetme hakkını kaybeder.

(3) (a) İfa vadesinde sunulmamış ise, alacaklı teklif yapılmadan önce fesih ihbarında bulunmak zorunda değildir. Alacaklı gecikmiş ifa teklifi halinde, ifa teklifini öğrendiği veya öğrenmesi gerektiği zamandan itibaren makul bir süre içinde ihbar etmemiş ise sözleşmeyi fesih hakkını kaybeder.

(b) Bununla birlikte, eğer ihbar etmemişse alacaklı, borçlunun ifayı makul bir süre içinde hâlâ sunma niyetinde olduğunu biliyor veya bilmesi için sebebi de varsa ve haksız biçimde diğer tarafa ifayı kabul etmeyeceğine dair ihbarda bulunmamış ise, diğer taraf gerçekten makul zaman içinde ifayı sunarsa alacaklı, fesih hakkını kaybeder.

(4) Eğer bir taraf tam ve devamlı bir engel nedeniyle Madde 8:108 uyarınca mazeretli ise, sözleşme kendiliğinden ve engelin doğduğu anda ihbara gerek kalmadan sona ermiş olur.

MADDE 9:304: ÖNCE DEN BELLİ OLAN ADE Mİ İFA

Bir tarafça ifa için gereken zamandan önce, onun tarafından esaslı bir ademi ifanın olacağı açıkça belli ise, diğer taraf sözleşmeyi feshedebilir.

MADDE 9:305: GENEL OLARAK FESHİN SONUÇLARI

(1) Sözleşmenin feshi, her iki tarafın ilerideki ifayı yerine getirme ve kabul etme yükümlüğünü ortadan kaldırır fakat 9:306 ilâ 9:308 Maddeleri saklı kalmak üzere, tarafların fesih zamanına kadar meydana gelen hak ve sorumluluklarına etkili olmaz.

(2) Fesih, ihtilâfların halledilmesi için sözleşmede yer alan herhangi bir hükmü veya fesikten sonra bile hüküm tesis edecek diğer tüm maddeleri etkilemez.

MADDE 9:306: BİR MALIN DEĞER KAYBI

Sözleşmeyi fesheden taraf, daha önce müşterek âkidinden aldığı malı, eğer bu mal müşterek âkidin ademi ifası nedeniyle esaslı bir değer kaybına uğramış ise muhafaza etmeyi reddedebilir.

MADDE 9:307: ÖDENEN PARANIN GERİ ALINMASI

Sözleşmenin feshi üzerine bir taraf, ifa için önceden ödediği parayı, ifayı almamış veya haklı olarak reddetmiş olması halinde geri alabilir.

MADDE 9:308: MALIN GERİ ALINMASI

Sözleşmenin feshi üzerine, iade edilebilen bir mal temin etmiş ve parasını veya yerine başka bir karşı edimi almamış olan taraf, malın iadesini isteyebilir.

MADDE 9:309: GERİ ALINAMAYAN İFA KARŞILIĞI

Sözleşmenin feshi üzerine parasını veya diğer karşı edimini almayan ve geri alınması mümkün olmayan bir ifayı temin eden taraf, diğer tarafa temin ettiği ifanın, o tarafa kazandırdığı değeri için makul bir bedel isteyebilir.

KISIM 4: Fiyat İndirimi

MADDE 9:401: FİYAT İNDİRME HAKKI

(1) Sözleşmeye uygun olmayan bir ifa teklifini kabul eden bir taraf fiyatı indirebilir. Bu indirim, teklif anındaki ifa değeri ile o anda uygun bir ifa teklifinin değeri arasındaki farkla orantılıdır.

(2) Bundan önceki paragraf uyarınca fiyatı indirmeye hakkı olan ve daha önce indirilmiş fiyattan fazla ödeme yapmış olan taraf, diğer taraftan bu fazlalılığın iadesini talep edebilir.

(3) Fiyatı indiren taraf, ifanın değerindeki azalma için tazminat isteyemez fakat bu Bölümün 5. Kısımına göre geri alınabilir olduğu ölçüde katlandığı tüm diğer zararları için tazminat isteme hakkını muhafaza eder.

KISIM 5: Maddi Tazminat

MADDE 9:501:MADDİ TAZMİNAT HAKKI

(1) Borçlu tarafın Madde 8:108 hükmüne göre mazur görülmeyen ademi ifasının sebep olduğu zarar için, mağdur tarafın maddi tazminat isteme hakkı vardır.

(2) Maddi tazminatın talep edilebileceği zararlar şunları kapsar:

- (a) Parasal olmayan zararlar, ve
- (b) Makul olarak ileride meydana gelebilecek zararlar.

MADDE 9:502: GENEL OLARAK MADDİ TAZMİNATIN MİKTARI

Genel olarak tazminatın miktarı, eğer sözleşme gereği gibi ifa edilmiş olsaydı mağdur taraf, mümkün olduğu kadar hangi durumda olacak idiyse o miktar kadar olur. Bu şekildeki tazminat mağdur tarafın katlandığı zararı ve mahrum kaldığı kârı kapsar.

MADDE 9:503: TAZMİNATIN ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞİ

İfayı yerine getirmeyen taraf, ademi ifa kasıtlı olmadıkça veya ağır ihmal nedeniyle meydana gelmedikçe, sadece sözleşmenin aktedilmesi anında ademi ifanın muhtemel sonucu olarak öngördüğü veya makul olarak öngörebildiği zarardan sorumludur.

MADDE 9:504: MAĞDUR TARAFATTA ATTEDİLEN ZARAR

Borçlu, alacaklının ademi ifaya veya onun sonuçlarına iştirak ettiği ölçüde alacaklının uğradığı zarardan sorumlu olmaz.

MADDE 9:505: ZARARIN AZALTILMASI

(1) İfayı yerine getirmeyen taraf artık, alacaklı tarafın makul olarak tedbir alsaydı azaltabileceği zararlardan sorumlu olmaz.

(2) Mağdur taraf, zararı azaltmak için yaptığı girişimler sebebiyle meydana gelen masraflarını isteme hakkını haizdir.

MADDE 9:506: İKAME SÖZLEŞMESİ

Mağdur taraf sözleşmeyi fesheder ve makul bir zaman içinde ve makul bir biçimde bir ikame sözleşmesi yaparsa, esas sözleşme fiyatı ile ikame sözleşmesi fiyatı arasındaki fark ile aynı şekilde, bu Kısım altında istenebilecek olan diğer munzam zararların tazminini isteyebilir.

MADDE 9:507: CARİ FİYAT

Mağdur tarafın sözleşmeyi feshetmesi ve ikame sözleşmesi yapmaması halinde, eğer sözleşmedeki ifa için cari bir fiyat varsa, mağdur taraf sözleşmenin feshi zamanındaki cari fiyat ile sözleşme fiyatı arasındaki farkı, aynı zamanda bu Kısım altında isteyebileceği kadar munzam zararlarını talep edebilir.

MADDE 9:508: PARANIN ÖDENMESİNDE GECİKME

(1) Eğer bir miktar paranın ödenmesinde gecikme varsa, mağdur taraf, bu miktarda ödemenin yapılması gereken vade gününden ödeme tarihine kadar geçen zaman için, para borcunun ödeneceği yerde, sözleşmedeki ödeme parası için, kısa vadeli banka kredi işlemlerine uygulanan ortalama rayiç üzerinden faiz isteyebilir.

(2) Ayrıca, alacaklı diğer tüm munzam zararları için ilâve tazminat elde edebilir, yeter ki bu Bölüm gereğince tazminat gerekmiş olsun.

MADDE 9:509: ADEMI İFANIN PARASAL SONUÇLARINA İLİŞKİN ŞARTLAR

(1) Eğer sözleşmede ifayı yerine getirmeyen bir tarafın mağdur tarafa ademi ifa için belli bir miktar ödemesi öngörülmüş ise, mağdur tarafın başlangıçta zararı olsun veya olmasın, bu miktar paranın ona ödenmesine hükmedilir.

(2) Bununla birlikte, aksine bir anlaşma olmasına rağmen ademi ifa veya diğer şartlardan doğan bir zarar miktarına göre bu belli miktar hayli aşırı ise makul bir miktara indirilebilir.

MADDE 9:510: ZARARIN DEĞERLENDİRİLECEĞİ PARA BİRİMİ

Maddi tazminat, mağdur tarafın zararını en uygun biçimde karşılayan para birimi ile değerlendirilir.

BÖLÜM 10

TARAFLARIN BİRDEN FAZLA OLMASI

KISIM 1: Borçluların Birden Fazla Olması

MADDE 10:101: DAYANIŞMALI, AYRI VE MÜŞTEREK BORÇLAR

(1) Tüm borçluların tek ve aynı ifadan sorumlu olduğu ve alacaklının ifanın tamamını elde edinceye kadar onların her birinden talepte bulunabileceği borçlar, dayanışmalı borçlardır.

(2) Her borçlunun ifanın yalnız bir parçasını yerine getirmekle sorumlu olduğu ve alacaklı tarafından ancak borçludan kendi kısmını talep edebildiği borçlar, ayrı borçlardır.

(3) Tüm borçluların borcun ifasından birlikte sorumlu olduğu ve alacaklının onların ancak hepsinden ifa talebinde bulunabildiği borç, müşterek bir borçtur.

MADDE 10:102: DAYANIŞMALI BORÇLARIN KAYNAKLARI

(1) Birden çok borçlu, bir alacaklıya aynı sözleşme altında bir tek ve aynı ifa ile bağlı ise, sözleşme veya kanun aksini öngörmedikçe dayanışmalı olarak sorumludurlar.

(2) Dayanışmalı borçlar aynı tazminat için birden çok kişinin sorumlu olması halinde de doğarlar.

(3) Borçluların aynı şartlarda sorumlu olmamaları, onların borçlarının dayanışmalı olmasına engel teşkil etmez.

MADDE 10:103: AYRI BORÇLARDAN SORUMLULUK

Birbirinden ayrı borçlarla bağlı borçlular, sözleşme veya kanun aksini öngörmedikçe eşit hisselerle sorumludurlar.

MADDE 10:104: MÜŞTEREK BORÇLAR: ADEMİ İFA NEDENİYLE TAZMİNAT TALEP EDİLMESİ HALİNDE ÖZEL KURAL

Madde 10:101(3) hükmüne rağmen, müşterek bir borcun ademi ifası nedeniyle tazminat istendiği zaman, borçlular alacaklıya ödeme yapmada dayanışmalı olarak sorumludurlar.

MADDE 10:105: DAYANIŞMALI BORÇLULAR ARASINDA HİSSE PAYLAŞIMI

(1) Dayanışmalı borçlular kendi aralarında, sözleşme veya kanun aksini öngörmedikçe, eşit paylarla sorumludurlar.

(2) Madde 10:102 (2) hükmüne göre eğer iki veya daha çok borçlu aynı zarardan sorumlu ise, onların kendi aralarındaki sorumluluk hissesi, sorumluluğu doğuran olaya uygulanan hukuka göre tayin edilir.

MADDE 10:106: DAYANIŞMALI BORÇLULAR ARASINDA RÜCU

(1) Dayanışmalı borçlu ifanın kendi hissesine düşenden daha fazlasını yerine getirmişse bu fazlayı, borçlulardan herhangi birinden, her bir borçlunun yerine getirilmeyen hissesi sınırları içinde, makul olarak katlandığı masraflarını, hissesi ile birlikte talep edebilir.

(2) Paragraf (1)'in kendisine uygulandığı dayanışmalı borçlu, alacaklının önceki herhangi bir hak ve menfaati saklı kalmak üzere, her bir borçlunun yerine getirilmeyen hissesi ölçüsünde, borçlulardan herhangi birinden bu fazlayı tazmin etmek için, tali teminatlar dahil, alacaklının haklarını ve işlemlerini de kullanabilir.

(3) Eğer kendi payından daha fazlasını ödeyen dayanışmalı borçlu kendi borcundan fazla olan katkısını, tüm çabalara rağmen, diğer dayanışmalı borçluların birinden geri alamazsa, diğerlerinin payı, ifasını tamamlayan dahil, orantı dahilinde artırılır.

MADDE 10:107: İFA, TAKAS VE DAYANIŞMALI BORÇLARIN BİRLEŞMESİ

(1) Dayanışmalı bir borçlu tarafından yapılan ifa veya takas veya alacaklı tarafından dayanışmalı bir borçluya karşı yapılan takas, bu ifa veya takas ölçüsünde diğer borçluları alacaklı nezdinde borçtan kurtarır.

(2) Dayanışmalı bir borçlu ile alacaklı arasındaki borçların birleşmesi, diğer borçluları sadece ilgili borçlunun hissesi kadar borçtan kurtarır.

MADDE 10:108: DAYANIŞMALI BORÇLAR: BORCUN NAKLİ, UZLAŞMA

(1) Alacaklı, dayanışmalı bir borçluyu ibra eder veya onunla bir uzlaşmaya varırsa, diğer borçlular o borçlunun hissesi için sorumluluktan kurtulmuş olurlar.

(2) Öyle öngörölmüş ise borçlular ibra veya uzlaşma ile borçtan tamamen kurtulmuş olurlar.

(3) Dayanışmalı borçlular arasında, bir borçlu hissesinden ibra edilmiş ise, sadece bu ibra zamanındaki hisse ölçüsünde ibra edilmiştir ve Madde 10:106 (3) altında daha sonra borçlunun sorumlu olabileceği herhangi bir hissedenden ibra edilmemiştir.

MADDE 10:109: DAYANIŞMALI BORÇLARDA YARGI KARARI

Bir mahkeme tarafından dayanışmalı bir borçlunun alacaklıya karşı sorumluluğundan dolayı verilen bir hüküm:

(a) Diğer dayanışmalı borçluların alacaklıya olan sorumluluklarını; veya

(b) Madde 10:106 hükmüne göre dayanışmalı borçlular arasındaki müracaat haklarını, etkilemez.

MADDE 10:110: DAYANIŞMALI BORÇLARDA ZAMANAŞIMI

Alacaklının, dayanışmalı bir borçluya karşı ifayı (“alacağı”) talep hakkının zamanaşımı:

(a) Diğer dayanışmalı borçluların alacaklıya karşı olan sorumluluğunu; veya

(b) Madde 10:106 hükmüne göre dayanışmalı borçlular arasındaki müracaat hakkını, etkilemez.

MADDE 10:111: DAYANIŞMALI BORÇLARDA DİĞER SAVUNMA İTİRAZLARI

(1) Dayanışmalı bir borçlu alacaklıya karşı, diğer bir dayanışmalı borçlunun şahsî savunması haricinde ileri sürebileceği herhangi bir savunma vasıtasını ileri sürebilir. Savunmanın ileri sürülmesinin diğer dayanışmalı borçlulara karşı etkisi olmaz.

(2) Kendisinden katkı yapması istenen borçlu, alacaklıya karşı ileri sürebileceği şahsî savunma yollarını talep edene karşı ileri sürebilir.

KISIM 2: Alacaklıların Birden Fazla Olması

MADDE 10:201: DAYANIŞMALI, AYRI VE MÜŞTEREK ALACAKLAR

(1) Alacaklılardan herhangi birinin, borçludan ifanın tamamını talep edebilmesi ve borçlunun da ifayı alacaklılardan herhangi birine teslim edebilmesi halinde alacaklar dayanışmalıdır.

(2) Borçlu her alacaklıya sadece bu alacaklının hissesini borçlu olduğu ve her alacaklı sadece o alacaklının hissesini talep edebildiği zaman alacaklar ayrı olacaktır.

(3) Borçlunun, ifayı bütün alacaklılara karşı yapmak zorunda olduğu ve alacaklılardan birinin sadece tümünün menfaati için ifayı talep edebildiği zaman alacak müşterek bir olacaktır.

MADDE 10:202: AYRI ALACAKLARIN DAĞILIMI

Ayrı alacaklılar, sözleşme veya kanun aksini belirtmedikçe eşit hisselerine sahiptirler.

MADDE 10:203: MÜŞTEREK BİR ALACAĞIN İFASININ GÜÇLÜKLERİ

Eğer müşterek bir alacakta alacaklılardan biri ifayı reddederse veya ifayı kabul etme imkânsızlığı içinde ise, borçlu parayı İlkelerin 7:110 veya 7:111 Maddelerine göre üçüncü bir kişiye tevdi ederek borçtan kurtulabilir.

MADDE 10:204: DAYANIŞMALI ALACAKLARIN DAĞILIMI

(1) Dayanışmalı alacaklılar, sözleşmede veya kanunda aksi öngörülmedikçe eşit paylara sahiptirler.

(2) Bir alacaklı, kendi hissesinden daha fazlasını almış ise bu fazlayı diğer alacaklılara, herbirinin kendi hisseleri nispetinde iade etmek zorundadır.

MADDE 10:205: DAYANIŞMALI ALACAKLARIN İDARESİ

(1) Dayanışmalı alacaklılardan biri tarafından borçluya tanınan bir ibranın diğer dayanışmalı alacaklılara etkisi olmaz.

(2) Dayanışmalı alacaklara, gerekli uyarlamalarla, 10:107, 10:109, 10:110 ve 10:111(1) Maddelerinin kuralları uygulanır.

BÖLÜM 11 ALACAKLARIN TEMLİKİ

KISIM 1: Genel İlkeler

MADDE 11:101: BÖLÜMÜN KAPSAMI

(1) Bu Bölüm, mevcut veya ilerideki bir sözleşmeye göre ifa (“alacak”) hakkının anlaşma ile devrine uygulanır.

(2) Aksinin beyan edilmesi veya kapsamın başka şekilde talep edilmesi istisna olmak üzere, bu Bölüm devredilebilir diğer borçların anlaşma ile temlikine de uygulanır.

(3) Bu Bölüm aşağıdaki hususlara uygulanmaz:

(a) Bir finansman belgesinin veya menkul değer devredilmesine uygulanacak kanuna göre bu devrin keşideci tarafından veya onun hesabına bir sicile tescili isteniyorsa; veya

(b) Poliçe veya diğer kıymetli evrak veya kıymetli teminat veya malı temsil eden bir belgenin devri, uygulanan kanuna göre, böyle bir temlik (zorunlu olarak ciro edilmek suretiyle) teslim edilmesini gerektirirse.

(4) Bu Bölümde “Temlik” teminat nitelikli bir devri içermektedir.

(5) Bu Bölüm, gerekli uyarlamalarla temlik dışında, başka bir alacak üzerindeki bir garanti veya bir teminatın akdî olarak tesisine de uygulanır.

MADDE 11:102: TEMLİK EDİLEBİLEN AKDÎ ALACAKLAR

(1) 11:301 ve 11:302 Maddelerinin hükümleri saklı kalmak üzere bir sözleşmenin taraflarından biri sözleşmedeki bir alacağını temlik edebilir.

(2) Mevcut ve ilerideki bir sözleşmeden doğacak gelecekteki bir alacak, eğer doğduğu zamanda veya tarafların kabul edeceği başka bir zamanda, temlikin ilişkili olduğu alacak olarak nitelendirilebiliyorsa temlik edilebilir.

MADDE 11:103: KISMÎ TEMLİK

Bölünebilir bir alacak kısmen temlik edilebilir fakat temlik eden, borçlu için meydana gelen ilâve masraflar nedeniyle borçluya karşı sorumludur.

MADDE 11:104: TEMLİKİN ŞEKLİ

Bir temlik yazılı yapılmak zorunda olmadığı gibi şekil şartına da bağlı değildir. Şahitler dahil herhangi bir vasıta ile ispat edilebilir.

KISIM 2: Temlik Eden ile Temellük Eden Arasında Temlikin Sonuçları

MADDE 11:201: TEMELLÜK EDENE GEÇEN HAKLAR

(1) Bir alacağın temliki ile:

(a) Temlik edenin temlik edilen alacağın ifasına ilişkin tüm hakları ve

(b) Böyle bir ifayı garanti eden tüm fer'i haklar,

temellük edene geçer.

(2) Sözleşmeden doğan bir alacağın temliki çerçevesinde, temellük eden, aynı sözleşmeden doğan borçların borçlusu sıfatıyla temlik edenin yerine geçerse, 12:201 Madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu Madde uygulanır.

MADDE 11:202: TEMLİKİN SONUÇ DOĞURMASI

(1) Mevcut bir alacağın temliki, temlik sözleşmesinin yapıldığı anda veya temlik eden ile temellük eden arasında kararlaştırılan daha sonraki bir zamanda sonuç doğurur.

(2) Gelecekteki bir alacağın temliki, temlik edilen alacağın doğmasına bağlıdır fakat sözleşmenin yapıldığı zamanından itibaren veya temlik eden ile temellük eden arasında kararlaştırılan daha sonraki bir zamanda sonuç doğurur.

MADDE 11:203: TEMLİK EDENE KARŞI TEMELLÜK EDENİN HAKLARININ SAKLI TUTULMASI

Bir temlik, temlik edenle temellük eden arasında geçerlidir ve temlik eden, borçludan hangi konuda alacaklı ise, hatta bu alacak Madde 11:301 veya Madde 11:302 hükmüne göre borçluya karşı geçersiz olsa bile temellük edene geçer.

MADDE 11:204: TEMLİK EDENİN TAAHHÜTLERİ

Temlik eden, bir alacağı temlik etmekle veya temlik beyanıyla, temellük edene şu taahhütlerde bulunur:

(a) Temlikin hüküm doğuracağı zamanda, temellük edene başka türlü bildirilmesi durumu hariç, aşağıdaki şartlar yerine getirilecektir:

(i) Temlik edenin, alacağı temlik etme yetkisi olmalıdır;

(ii) Alacak mevcut olmalı ve temellük edenin hakları, temlik borçlusunun temlik edene karşı ileri sürebileceği savunmalar veya (takas hakkı dahil) haklarla bozulmamış olmalıdır.

(iii) Alacak daha önce temlik edilmemiş veya herhangi bir üçüncü şahıs lehine üzerine bir garanti veya rehin verilmemiş veya diğer bir yükümlülük altında bulunmamış olmalıdır.

(b) Bir alacak ve onun doğduğu bir sözleşme değişikliği temlik sözleşmesinde öngörülmedikçe veya iyiniyetle yapılmış olmadıkça ve doğal olarak temellük eden ona karşı haklı olarak itiraz etmedikçe, temellük edenin muvafakatı olmadan sözleşme değiştirilmeyecektir; ve

(c) Temlik eden, tali olmayan ve ifayı teminat altına alma amacıyla olan tüm temlik edilebilir haklarını temellük edene intikal ettirecektir.

KISIM 3: Temellük Eden ile Borçlu Arasında Temlikin Sonuçları

MADDE 11:301: TEMLİKİN AKDÎ OLARAK YASAKLANMASI

(1) Alacağın temlikinin, alacağın doğduğu sözleşme ile yasaklanmış olması veya başka sebeplerle sözleşmeye uygun düşmemesi nedeniyle borçluya karşı ileri sürülemeyen temlik:

(a) Borçlu muvafakat vermemişse; veya

(b) Temellük eden temlikin uygun olmadığını bilmiyor ve bilmesi de gerekmiyorsa; veya

(c) Temlik, gelecekte ödenecek bir miktar paranın temlikine ilişkin bir sözleşmeye göre yapılmış ise, geçerli olmaz.

(2) Temlikin uygun olmaması halinde, temlik edenin sorumluluğunu yukarıdaki paragraftakilerden hiçbiri etkilemez.

MADDE 11:302: DİĞER GEÇERSİZ TEMLİKLER

Borçlunun muvafakat vermediği bir temlik; borçlu ifanın niteliği veya borçlu ile temlik eden arasındaki ilişki sebebiyle, ifayı temlik edenden başka herhangi bir kimseye temlik edilemeyecek ise; borçluya karşı geçersizdir.

MADDE 11:303: BORÇLUNUN YÜKÜMLÜ OLMASININ HÜKMÜ

(1) 11:301, 11:302, 11:307 ve 11:308 Maddeleri saklı kalmak üzere, borçlu ancak temlik edenden veya temellük edenden temlik edilen alacağı makul bir biçimde belirtilen ve borcun

temellük edene ödenmesini talep eden yazılı bir ihbar aldığı takdirde, borcu temellük edene ödemekle yükümlüdür.

(2) Bununla birlikte, böyle bir ihbar temellük edenden gelmiş ise, borçlu makul bir süre içinde, temellük edenden temlikin güvenilir kanıtını temin etmesini isteyebilir, bu süre içinde borçlu ifayı askıya alabilir.

(3) Borçlu, temlik paragraf (1)'e uygun olarak yapılan bir ihbardan başka şekilde öğrenmiş ise, dilerse ifayı askıya alabilir ya da ifayı temellük edene elden tevdi edebilir.

(4) Borçlu, ifayı temlik edene verirse, ancak temlikin yapıldığını bilmeden verilen ifa borçluyu borçtan kurtarır.

MADDE 11:304: BORÇLUNUN KORUNMASI

Madde 11:303 hükmüne göre bir temlik ihbarında temellük eden olarak tayin edilen bir şahıs lehinde ifasını yapan borçlu, bu kişinin ifayı kabule hakkı olmadığından habersiz olduğu durumda borçtan kurtulur.

MADDE 11:305: YARIŞAN TALEPLER

İfa için iki veya daha fazla yarışan talep ihbarı alan borçlu, ifa yerindeki kanuna veya eğer ifa farklı yerlerde ise talebe uygulanan kanuna uyararak sorumluluktan kurtulur.

MADDE 11:306: İFA YERİ

(1) Temlik edilen alacak, belli bir yerde ifa edilecek bir para borcu ile ilgili ise, temellük eden aynı ülkede herhangi bir yerde veya eğer bu ülke Avrupa Birliğine üye olan bir Devlet ise, Avrupa Birliğinde herhangi bir yerde ödemenin yapılmasını isteyebilir, fakat temlik eden, temlik borçlusuna karşı, ifa yerinin herhangi bir değişikliğinin sebep olduğu ilâve masraflardan sorumludur.

(2) Temlik edilen alacak, özel bir yerde ifa edilecek parasal olmayan bir borçla ilgili ise, temellük eden, ifayı başka herhangi bir yerde talep edemez.

MADDE 11:307: SAVUNMA VASITALARI VE TAKAS HAKLARI

(1) Borçlu, temlik edene karşı temlik edilen alacağa ilişkin kullanabildiği tüm esasa ve usule dair savunmalarını temellük edene karşı ileri sürebilir.

(2) Borçlu da herhangi bir alacağı hususunda Bölüm 13 uyarınca temlik edene karşı mevcut olabilecek tüm takas haklarını:

(a) Temlik ihbarı Madde 11:303 (1) hükmüne uysun veya uymasın borçluya ulaşırsa; veya

(b) Temlik edilen alacak ile yakından irtibatlı ise, temellük edene karşı ileri sürebilir.

MADDE 11:308: TEMELLÜK EDEN İÇİN BAĞLAYICI OLMAYAN İZİNSİZ DEĞİŞİKLİK

Temlik edenle borçlu arasında anlaşma ile temellük edenin izni olmadan temlik ihbarından sonra alacakta yapılan bir değişiklik, Madde 11:303 (1) hükmüne uysun veya uymasın, borçluya ulaşırsa, bu değişiklik temlik anlaşmasında öngörülmedikçe veya iyiniyetle

yapılmadıkça ve temellük eden tarafından makul biçimde itiraz hakkı kullanılmadıkça, borçluya karşı temellük edenin haklarını etkilemez.

KISIM 4: Temellük Eden ve Yarışma Halinde Olan Talep Sahipleri Arasındaki Öncelik Sırası

MADDE 11:401: ÖNCELİK SIRASI

(1) Aynı alacağın ard arda temlikleri halinde, borçluya ilk tebliğ edilen alacağın lehdarı, eğer temlik anında daha önce bir temlikin yapıldığını bilmiyor, bilmesi de gerekmiyor idiyse, daha önceki bir temellük edene tercih edilerek ödeme yapılır.

(2) (1) nolu paragraf saklı kalmak üzere, ard arda temliklerin önceliği, mevcut veya gelecekteki alacaklar olsa bile, yapıldıkları sıraya göre belirlenirler.

(3) Alacak Madde 1:202 gereğince geçerli olduktan sonra, temellük edenin hakkı, temlik edilen alacak üzerinde temlik edenin alacaklılarının, adli veya diğer bir usul çerçevesinde yaptığı icra takibinden önce gelir.

(4) Temlik edenin iflâsı halinde, temellük edenin temlik edilen alacak üzerinde hakkı, temlik edenin iflâs idarecisinin ve alacaklılarının haklarından iflâsa uygulanan hukukun aşağıdaki hususlarla ilgili hükümleri saklı kalmak üzere önce gelir:

- (a) Bu önceliğin şartı olarak istenen ilân kaydı;
- (b) Alacakların sırası; ve
- (c) İflâs usulünde işlemlerin geçersizliği veya itiraz edilemezliği.

BÖLÜM 12 YENİ BORÇLUNUN İKAMESİ: SÖZLEŞMENİN DEVRİ

KISIM 1: Yeni Borçlunun İkamesi

MADDE 12:101: İKAME: GENEL KURALLAR

(1) Üçüncü bir kişi, borçlunun ve alacaklının muvafakatı ile esas borçlunun borçtan kurtulması kaydıyla borçlunun yerine geçmeyi taahhüt edebilir.

(2) Bir alacaklı, gelecekteki bir ikameyi önceden kabul edebilir. Böyle bir durumda, ikame ancak yeni ve esas borçlu arasındaki anlaşmanın yeni borçlu tarafından alacaklıya ihbar edildiği zaman hüküm icra eder.

MADDE 12:102: SAVUNMA VASITALARI VE GARANTİLER ÜZERİNDE İKAMENİN ETKİLERİ

(1) Yeni borçlu ile asıl borçlu arasındaki ilişkiden doğan herhangi bir hak veya savunmayı yeni borçlu alacaklıya karşı ileri süremez.

(2) Esas borçlunun ibra edilmesi, esas borçlu ile yeni borçlu arasındaki anlaşmanın bir parçası olarak yeni borçluya intikal eden bir mal üzerine konulmuş olması istisna olmak

üzere, esas borçlunun borcun ifası için alacaklıya verdiği herhangi bir garantiye de sirayet eder.

(3) Esas borçlunun ibra edilmesi üzerine, borcun ifası için yeni borçludan başka birisi tarafından verilen garanti, bu kişinin alacaklının emrine hazır olmaya devam ettiğini kabul etmesi istisna olmak üzere serbest kalır.

(4) Yeni borçlu, esas borçlunun alacaklıya karşı ileri sürebileceği tüm savunmaları alacaklıya karşı ileri sürebilir.

KISIM 2: Sözleşmenin Devri

MADDE 12:201: SÖZLEŞMENİN DEVRİ

(1) Bir sözleşmenin taraflarından biri, bir üçüncü şahısla akit yapan kişi olarak, kendi yerine geçebilmesi için anlaşma yapabilir. Böyle bir durumda, ikame sadece diğer tarafın muvafakatı ile geçerli olur, ilk taraf borçtan kurtulur.

(2) Üçüncü kişinin âkidin yerine geçmesi, bir alacağın temlikini zorunlu kılıyorsa, Bölüm 11 hükümleri uygulama alanı bulur; borcun naklinin zorunlu olduğu ölçüde bu Bölümün Kısım 1 hükümleri uygulanır.

BÖLÜM 13 TAKAS

MADDE 13:101: TAKASIN ŞARTLARI

Eğer iki taraf aynı cinsten borçla birbirine borçlu ise, her bir taraf diğer tarafın alacağı ile kendi alacak hakkını, takas zamanında eğer:

- (a) İlk tarafın borcu muaccel ise, ve
- (b) Diğer tarafın borcu da muaccel ise, takas edebilir.

MADDE 13:102: BELİRSİZ ALACAKLAR

(1) Bir borçlu, mevcudiyeti ve değeri belirsiz bir alacağı, takasın diğer tarafın menfaatlerine zarar vermeyeceği anlaşılmadıkça, takas edemez.

(2) Her iki tarafın alacakları aynı hukukî ilişkiden doğduğu zaman, diğer tarafın haklarına zarar vermeyeceği farzedilir.

MADDE 13:103: YABANCI PARANIN TAKASI

Tarafların birbirine yabancı para borcu varsa, taraflar özel olarak takas beyan edenin sadece belli bir yabancı para ile ödemede takas yapabileceği üzerinde anlaşmadıkça, taraflardan her biri kendi alacağını diğer tarafın alacağı ile takas edebilir.

MADDE 13:104: TAKAS İHBARI

Takas hakkı diğer tarafa yapılan bir ihbarla kullanılır.

MADDE 13:105: ALACAK VE BORÇLARIN BİRDEN FAZLA OLUŞU

(1) Takas ihbarı veren tarafın diğer taraftan iki veya daha fazla alacağı varsa, takas ihbarının alacağın hangisine ait olduğunu belirtmesi halinde takas geçerli olur.

(2) Takas ihbarını veren kişinin diğer tarafa karşı iki veya daha çok borcu varsa, gerekli uyarlamalarla Madde 7:109 hükümleri uygulanır.

MADDE 13:106: TAKASIN HÜKMÜ

Takas, ihbar tarihinde süre ve kapsamı aynı olduğu ölçüde borçları ortadan kaldırır.

MADDE 13:107: TAKAS YAPILAMAYACAK HALLER

Takas:

- (a) Sözleşme ile hariç tutulursa;
- (b) Hacedilmezlik ölçüsünde, hacedilmesi mümkün olmayan alacaklar; ve
- (c) Kasıtlı bir suçtan doğan alacaklar hakkında, geçerli olmaz.

BÖLÜM 14 ZAMANAŞIMI

KISIM 1: Genel Hüküm

MADDE 14:101: ZAMANAŞIMINA TABİ ALACAKLAR

Bir borcun (“alacağın”) ifasını talep hakkı, bu İlkelerle tespit edilen sürenin geçmesi ile zamanaşımına uğrar.

KISIM 2: Zamanaşımı Süreleri ve Başlangıcı

MADDE 14:201: GENEL ZAMANAŞIMI SÜRESİ

Genel zamanaşımı süresi üç yıldır.

MADDE 14:202: MAHKEMEDE TESPİT EDİLEN ALACAKLARA UYGULANAN SÜRE

- (1) Mahkeme kararı ile tespit edilen bir hak için zamanaşımı süresi on yıldır.
- (2) Hakem kararıyla veya bir mahkeme kararı gibi icra kabiliyeti olan başka bir belge ile tespit edilen alacağa da aynı süre uygulanır.

MADDE 14:203: BAŞLANGIÇ

(1) Genel zamanaşımı süresi borçlunun ifayı yerine getirmeye zorunlu olduğu andan itibaren veya bir tazminat söz konusu ise, bu alacağı doğuran işlem anından itibaren işlemeye başlar.

(2) Borçlu devamlı bir borcun ifası veya bir şey yapmaktan kaçınma borcu altında ise, genel zamanaşımı süresi her bir borç ihlâlinden itibaren işlemeye başlar.

(3) Madde 14:202'deki zamanaşımı süresi mahkeme kararının veya hakem kararının *res judicata* kesinleşmesi hükmünden veya niteliği mahkeme dışı olan başka bir kararın icra kabiliyeti kazanmasından itibaren başlar, bununla birlikte, borçlunun ifayı yerine getirmesi gereken andan önce başlamaz.

KISIM 3: Sürenin Uzaması

MADDE 14:301: BİLMEME DURUMUNDA ASKIYA ALMA

Zamanaşımı süresinin işlemesi alacaklının aşağıdaki hususları bilmemesi veya makul olarak bilememesi durumunda askıya alınır:

(a) Borçlunun kimliği; veya

(b) Ona dahil olan alacağı doğuran olaylar, maddi tazminat alacağı halinde, zararın derecesi.

MADDE 14:302: MAHKEME VE MAHKEME DIŞI USULLER DURUMUNDA ASKIYA ALMA

(1) Zamanaşımı süresinin işlemesi talepler hakkında yasal yola başvurulma zamanından itibaren askıya alınır.

(2) Askıya alma bir karar hakkında *res judicata* kesin hüküm verilinceye kadar veya dava başka türlü sonuçlandırılmaya kadar devam eder.

(3) Bu hükümler, gerekli uyarlamalarla, tahkim usulüne ve sanki bir mahkeme hükmü gibi icra kabiliyeti olan bir belgeyi elde etme amacıyla girişilen tüm diğer usullere de uygulanır.

MADDE 14:303: ALACAKLININ KONTROLÜ DIŞINDAKİ ENGEL HALİNDE ASKIYA ALMA

(1) Alacaklı, alacağının takibinden kendi kontrolü dışında bir engel nedeniyle mahrum bırakıldığı takdirde ve makul olarak bu engeli kaldırması veya engelin üstesinden gelmesi alacaklıdan beklenemezse zamanaşımı süresinin işlemesi askıya alınır.

(2) Paragraf (1) ancak bu engel, zamanaşımı süresinin son altı ayı içinde doğar veya devam ederse uygulanır.

MADDE 14:304: MÜZAKERE HALİNDE SÜRENİN ERTELENMESİ

Eğer taraflar alacak hakkında veya bir alacağın doğduğu şartlar hakkında müzakerede bulunurlarsa, müzakere sürecinde yapılan son girişimden itibaren bir yıl geçmeden zamanaşımı süresi sona ermez.

MADDE 14:305: EHLİYETSİZLİK HALİNDE BİTİŞ SÜRESİNİN ERTELENMESİ

(1) Eğer ehliyetsizliğe düşen kişi temsilciden mahrum ise, onun lehine veya ona karşı zamanaşımı süresi, ehliyetsizlik hali sona erdikten veya ona bir temsilci tayininden itibaren bir yıl geçmeden sona ermez.

(2) Ehliyetsizliğe düşen bir kişi ile bu kişinin temsilcisi arasındaki ilişkilerde zamanaşımı süresi, ehliyetsizlik hali sona erdikten veya yeni bir temsilci tayin edilmesinden itibaren bir yıl geçmeden sona ermez.

MADDE 14:306: VERASET HALİNDE SÜRENİN ERTELENMESİ

Alacaklının veya borçlunun ölümü halinde, alacaklının miras alacaklarına veya borçlunun mirasına karşı zamanaşımı süresi, bir mirasçı veya bir miras temsilcisi tarafından veya onlara karşı işleme konulabilen alacağın istenebileceği andan itibaren bir yıl uzar.

MADDE 14:307: SÜRENİN AZAMÎ UZUNLUĞU

Bu İlkelere göre, zamanaşımı süresi, işlemin askıya alınması veya sürenin ertelenmesi durumunda on yıldan fazla veya kişisel zararlar hakkında tazminat alacakları söz konusu olduğunda otuz yıldan fazla olamaz. Bu kural, Madde 14:302 uyarınca yapılan askıya almaya uygulanmaz.

KISIM 4: Sürelerin Yenilenmesi

MADDE 14:401: BORCUN KABULÜNDEN SONRA YENİ ZAMANAŞIMI

(1) Eğer borçlu, alacaklıya kısmî ödemede bulunmak, faiz ödemesi yapmak, teminat vermek suretiyle veya başka herhangi bir tarzda borcunu kabul ederse, yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar.

(2) Yeni zamanaşımı süresi, bu durumda esas alacağın tabi olduğu genel zamanaşımı süresine veya Madde 14:202'deki on yıllık süreye tabi olup olmadığına bakılmaksızın, genel zamanaşımı süresidir. Bu sonuncu durumda, bununla beraber, bu Madde on yıllık süreyi kısaltmak için uygulanmaz.

MADDE 14:402: İFAYA TEŞEBBÜS İLE ZAMANAŞIMININ YENİLENMESİ

Madde 14:202'de düzenlenmiş olan on yıllık zamanaşımı süresi, alacaklı tarafından her makul ifa teşebbüsünde yeniden işlemeye başlar.

KISIM 5: Zamanaşımının Hükümleri

MADDE 14:501: GENEL HÜKÜM

(1) Borçlu zamanaşımı süresinin sona ermesinden sonra ifayı reddetme hakkını kazanır.
(2) Bir borçtan kurtulmak için yapılan ödeme sadece zamanaşımı süresinin geçmiş olması nedeniyle geri alınmaz.

MADDE 14:502: FER'İ ALACAKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Faiz alacakları ile diğer tali nitelikteki alacakların zamanaşımı süresi, esas alacağına uygulanan zamanaşımı süresinden daha sonra sona ermez.

MADDE 14:503: TAKAS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Zamanaşımı süresi sona eren bir borca rağmen bir alacak, borçlu daha önce zamanaşımı itirazını ileri sürmemiş veya kendisine yapılan takas ihbarını aldıktan itibaren iki ay içinde takasa karşı itirazda bulunmamış ise takas yapılabilir.

Kısım 6: Tarafların Anlaşması ile Yapılan Değişiklik

MADDE 14:601: ZAMANAŞIMINA İLİŞKİN ANLAŞMALAR

(1) Zamanaşımına ilişkin kurallar taraflar arasında yapılacak anlaşma ile özellikle, zamanaşımı sürelerinin kısaltılması veya uzatılması hususunda değiştirilebilir.

(2) Bununla birlikte, zamanaşımı süresi, Madde 14:203’de tespit edilen sürenin başlaması anından sonra bir yıldan daha kısa veya otuz yıldan daha fazla olamaz.

BÖLÜM 15 KANUNA AYKIRILIK

MADDE 15:101: TEMEL İLKELERE AYKIRI SÖZLEŞMELER

Bir sözleşme, Avrupa Birliğine Üye olan Devletlerin hukukunda temel olarak tanınan ilkelere aykırı olduğu ölçüde hüküm icra etmekten mahrumdur.

MADDE 15:102: EMREDİCİ KURALLARI İHLÂL EDEN SÖZLEŞMELER

(1) Bir sözleşme, bu İlkelerin 1:103 Maddesine göre uygulanan hukukun emredici bir kuralını ihlâl ederse, bu emredici kuralda açıkça belirtilmişse, ihlâl sözleşme üzerinde sonuçlarını doğurur.

(2) Emredici kural açıkça bir sözleşmeyi ihlâlin sonuçlarını açıklamazsa, sözleşme tamamen geçerli, kısmen geçerli, tamamen geçersiz veya değişikliğe tabi olarak beyan edilebilir.

(3) Paragraf (2) hükmüne uygun olarak verilen bir karar, aşağıdakiler dahil, tüm hâl ve şartları dikkate alan ihlâle uygun veya onunla orantılı bir cevap teşkil etmelidir.

- (a) İhlâl edilmiş olan kuralın amacı;
- (b) Bu kural, hangi kategoride kişileri korumak için mevcuttur;
- (c) İhlâl edilen kurala göre yapılması zorunlu herhangi bir yaptırım;
- (d) İhlâlin ciddiyeti;
- (e) İhlâlin kasıtlı yapıp yapılmadığı; ve
- (f) İhlâl ile sözleşme arasındaki ilişkinin yakınlığı.

MADDE 15:103: SÖZLEŞMENİN KISMÎ GEÇERSİZLİĞİ

(1) Madde 15:101 veya Madde 15:102’ye göre sözleşmenin sadece bir parçası hüküm icra etmekten mahrum ise, sözleşmenin geri kalan kısmı, durumun tüm şartları dikkate alınca onu muhafaza etmek gayri makul olmadıkça, geçerli olarak devam eder.

(2) Kısmî geçerlilik durumuna, gerekli uyarlamalarla, 15:104 ve 15:105 Maddeleri uygulanır.

MADDE 15:104: İADE

(1) Bir sözleşme, Madde 15:101 veya Madde 15:102 hükmüne göre geçersiz olduğu zaman, taraflardan her biri, sözleşmenin ifası olarak verdiği şeyin iadesini, uygun olduğu ölçüde aldığı eşzamanlı olarak iade etmek kaydıyla, isteme hakkını haizdir.

(2) İlk paragrafa istinaden iade yapılıp yapılmadığını ve karşılıklı ve uygun olan hangi iadenin yapılacağını değerlendirmek için durumun gereği olarak Madde 15:102, fıkra (3)'deki hâl ve şartlar dikkate alınmalıdır.

(3) Sözleşmenin geçersizliğinin sebebini bilen veya bilmesi gereken tarafın yararına iadenin kabulü reddedilebilir.

(4) Eğer, herhangi bir nedenle iade aynen yapılamazsa, alınan şey için makul bir bedel ödenmelidir.

MADDE 15:105: TAZMİNAT

(1) Madde 15:101 veya Madde 15:102'ye göre sözleşmenin geçersiz oluşu nedeniyle onun hükmünden mahrum olan taraf, müşterek âkidinden, onun sözleşmenin geçersizliğini bildiği veya bilmesi gerektiği takdirde sözleşme yapılmamış olsaydı hangi durumda olacak idiye, mümkün olduğu kadar onu bu duruma getiren bir tazminat isteyebilir.

(2) Paragraf (1)'e göre zararların tazminine karar verirken, Madde 15:103 (3) hükmündeki faktörler dikkate alınmalıdır.

(3) Maddi tazminatın tahsisi, sözleşmenin geçersizliğini bilen veya bilmesi gereken tarafın zararına reddedilebilir.

BÖLÜM 16 ŞARTLAR

MADDE 16:101: ŞART TIPLERİ

Akdî bir borç belli olmayan gelecekteki bir olayın meydana gelmesi şartına bağlı olarak yapılabilir, eğer o olay meydana gelirse borç doğar (geciktirici şart) veya borç sona erer (sona erdirici şart).

MADDE 16:102: ŞARTLARA MÜDAHALE

(1) Bir taraf iyiniyet kuralını veya işbirliği yapma görevini ihlâl ederek kendi aleyhine dönebilecek bir şartın gerçekleşmesini engellemiş ise, şart gerçekleşmiş olarak kabul edilir.

(2) Eğer bir şart bir taraf hakkında, iyiniyet kurallarına veya işbirliği yapma yükümlülüğüne aykırı olarak meydana getiriliyor ve bu şartın yerine getirilmesi bu tarafa menfaat sağlıyorsa, şart gerçekleşmemiş olarak kabul edilir.

MADDE 16:103: ŞARTLARIN HÜKMÜ

(1) Geciktirici bir şartın yerine getirilmesi üzerine, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, ilgili borç sonuç doğurur.

(2) Sona erdirici bir şartın yerine getirilmesi üzerine, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, ilgili borç sona erer.

BÖLÜM 17 FAİZLERİN ANA PARAYA KATILMASI

MADDE 17:101: FAİZLERİN ANA PARAYA KATILMASI

(1) Madde 9:508(1) hükmüne dayanarak ödenecek faiz her 12 ayda bir ödenmeyen ana paraya ilâve edilir.

(2) Bu maddenin (1). paragrafı, tarafların gecikme halinde faiz ödenmesini öngörmüş olmaları halinde uygulanmaz.

KAYNAKÇA

- **ANDERSEN** Camilla Baasch, (lecturer in Commercial Law at the Centre for Commercial Law Studies, Queen Mary, University of London, Fellow at the Pace Institute of Commercial Law), *Comparative Analysis Selected Notice Requirements under CISG, PECL and UNIDROIT Principles CISG Arts. 39 & 26; Principles Arts. 1,9, 3,14, 7,3,2.; PECL Arts 1,303, 3,304, 4,112, 9,303, 13,104*, November 2004.

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/andersen2.html>.

- **AYNES** Laurent (Professeur à l'Université de Paris I, Panthéon-Sorbonne), *Loi et Contrat, Le Contrat - Loi des Parties, Etudes et Doctrines, Cahiers du Conseil Constitutionnel n° 17*.

www.conseil-constitutionnel-fr/cahiers/cccl17/contrat2.htm.

- **BACKHAUS** Richard (Dipl iur <Bonn>, L.L.M <Edin>, resarch assistant at the Institute of Roman and Comparative Law, Bonn University), *The Limits of the Duty to Perform in the Principles of European Contract Law*.

<http://www.ejcl.org/81/art81-2.doc>.

- **BLASE** Friedrich (Dr., Rechtsanwalt and Of Counsel at Michaelis Pfeifer König rechtsanwälte) and **HÖTTLER** Philipp (L.L.M. Queemsland, Ph. D. Candidate at the University of Cologne, Germany), *Remarks on the Damages Provisions in the CISG, Principles of European Contract Law (PECL) and UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts (UPICC)*, December 2004.

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/blase3.html>.

- **BONELL** Michael Joachim (Professor of Law, University of Rome I “la Sapienza”, Legal Consultant, UNIDROIT), *The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts and the Principles of European Contract Law: Similar Rules for the Same Purposes?*

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bonell96.html>.

- **BUSCH** D. (L.L.M. <Utrecht>, M. Juris <Oxon>, associate of the Molengraaff Institute for Private Law, Utrecht Universit), *Indirect Representation and The Lando Principles, An Analysis of Some Problem Areas from the Perspective of English Law*.

<http://www.ejcl.org/23/art23-1.doc>.

- **BUTLER** Allison E. (published author and a private practitioner in Martin County, Florida, USA, J.D. Loyola University School of Law, New Orleans, Louisiana, USA - Common Law Program- and B.A. in International Relations, with honors, from the University of South Florida, Tampa, Florida, USA), *Limitation of Remedies Due to Failure of Performance Caused by Other Party: Comparison Between Provisions of The CISG and Counterpart Provisions of the Principles of European Contract Law*, August 2004.

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/butler1.html>.

- **CAFAGGI** Fabrizio, *Tenancy Law and European Contract Law*.
<http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/TenancyLawCafaggi.pdf>.
- Chapter 5 – *The UNIDROIT Principles and The Principles of European Contract Law*.
http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/literature/bonell/Chapter5.rtf.
- **CLERMONT** Maud, *Le Rapprochement du Droit Européen des Contrats, Enjeux et Perspectives* (Mémoire de DEA sous la Direction du Professeur Christophe Jamin, DEA Droit des Contrats Option Droit des Affaires, Promotion 2002 – 2003, Lille 2 – Université du Droit et de la Santé).
http://edoctrale74.univlille2.fr/fileadmin/master_recherche/T_1_chargement/memoires/contrats/clermontm03.pdf
- Commission des Communautés Européennes, *Communication de la Commission au Conseil et au Parlement Européen Concernant le Droit Européen des Contrats, Bruxelles, 11.07.2001 COM (2001) 398 final*.
http://europa.eu.int/eur-lex/LexUriServ/site/fr/com/2001/com2001_0398fr09.pdf.
- Conférence commune du Parlement Européen et de la Commission sur le Droit Européen des Contrats, Contribution de la Délégation Allemande, Bruxelles, 28 Avril 2004.
www.europarl.eu.int/comparl/juri/events/20040428/stein-fr.pdf.
- Conférences des Notariats de l'Union Européenne, *Position de la CNUE sur le Droit Européen des Contrats, Position – CNUE – Droit Européen Contrats*, Octobre 2001.
www.cnue-nouvelles.be/pdf/pdf_fr_20030913071035-2.pdf.
- Conférence des Notariats de l'Union Européenne, *Prise de position sur le <<résumé des réponses à la communication de la Commission européenne concernant le droit européen des contrats du 11 juillet 2001>>*.
www.cnue-nouvelles.be/pdf/pdf_fr_20030913070954.2.pdf.
- Conférence des Notariats de l'Union européenne, *Réponse au << Plan d'action pour un droit européen des contrats plus cohérent >> de la Commission européenne*.
www.cnue-nouvelles.be/pdf/pdf_fr20030913070905-2.pdf.
- Conseil de la Consommation, *Avis, C.C.257, sur la communication de la Commission européenne au Conseil et au Parlement européen concernant le droit européen des contrats, Bruxelles, 18 octobre 2001*.
http://mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_avis_2001/257.pdf
- **COTTIN** Stéphane, *Common Law vs Droit Civil*.
<http://www.servicedoc.info/Common-Law-vs-Droit-Civil.html>.
- **DESCHEEMAEKER** Éric (Doctorant aux Universités d'Oxford et de Paris-I), *Faut-il codifier le droit privé européen des contrats?* (Cet article est une version

remaniéed'un travail réalisé comme mémoire de DEA en droit privé à l'université de Paris-I Panthéon-Sorbonne, et récompensé par le 1er prix ex aequo du Centre français de droit comparé, déc. 2001), *Mc Gill Law Journal*.

<http://www.journal.law.mcgill.ca/abs/vol47/4desch.pdf>.

- **DESSEMONTET** François (Professor of law and Président of the Centre du droit de l'entreprise, University of Lausanne), *Use of the UNIDROIT Principles to Interpret and Supplement Domestic Law, The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts – Special Supplement 2002 ICC International Court of Arbitration Bulletin*, p. 39-50.

- Avis de l'Union Luxembourgeoise des Consommateurs, *Droit européen des contrats - la voie à suivre (Communication de la Commission du 11.10.2004)*, la site de Union Luxembourgeoise des Consommateurs.

www.ulc.lu/faq/Avis/2005/050215_Droit-europeen.htm.

- Droit européen des contrats.

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/fr/lvb/133158.htm>.

- Europe, vers un droit des contrats?, lettre mensuelle socio-économique, numéro 66, mensuel septembre 2001, p. 17–21, Secrétariat du Conseil central de l'économie, Bruxelles.

<http://www.ccecrb.fgov.be/text/fr/09-01.pdf>.

- European University Institute Law, European Private Law Forum – Project – *Tenancy Law and Procedure in the European Union* (ongoing Research Project co-financed by the Grotius Programme for Judicial Co-operation in Civil Matters).

<http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/tenancyLaw.shtml>.

- **FAZEKAS** Judit (vice-secrétaire d'État Ministère de la justice, Hongrie), *Contribution à la conférence sur le droit européen des contrats*, Bruxelles, 28 Avril 2004.

www.europarleu.int/comparl/juri/events/20040428/fazekas_fr.pdf.

- **GRALF – CALLIESS** Peter, *(Conflict) Principles of European (Consumer) Contract Law—an Update*, HTML-Offprint from: *German Law Journal* Vol. 5 No.8–1 August 2004.

www.german/awjournal.com/print.php?id=483.

- **GRAZIANO** Thomas Kadner, *Le futur de la Codification du droit civil en Europe: harmonisation des anciens Codes ou création d'un nouveau Code?*, Genève.

<http://.unige.ch/droit/bgb/codification.pdf>.

- **GRIDEL** Jean-Pierre (Conseiller à la Cour de cassation, ancien professeur des Facultés de droit, membre de l'IDEF), *Le Code civil français dans le droit européen*.

www.institut-idef.org/img/DOC/GRIDEL.doc.

- **GUILLEMARD** Sylvette (Université Laval), *Comparaison des Principes UNIDROIT et des Principes du droit européen des contrats dans la perspective de l'harmonisation du droit applicable à la formation des contrats internationaux*, 23 Mai 1999.

www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/guillemard.htm.

- **HEUTGER** Viola (Utrecht University, team manager of the Working Team on a European Sales Law of the Study Group on a European Sales Law), *Steps Towards a European Sales Law*, Vol. 7.5 December 2003.
<http://www.ejcl.org/75/art75-3txt>.
- **HESSELINK** Martijn W. sh. 87. <Une expérience de renovation des sources du droit des contrats du commerce international: Les Principse proposés par l'unidroit. Rev. Crit. Dr. International privé; 84 (4) october-december 1995 pp.641-670.
- **JOERGES** Christian, *Who would be the Author of a Common European Private Law?*, Bremen/Florence.
<http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/TenancyLawCJoerges.pdf>
- **KRITZER** Albert H., editor, *Reasonableness, Overview Comments*.
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/reason.html#overv>.
- **LANDO** Ole (Dr. Jur. & econ., Copenhagen Business School), *Principles of European Contract Law*.
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando.html>.
- **LANDO** Ole, *The Rules of European contract law*.
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lando2.html>.
- **LANDO** Ole, *The Unidroit Principles and the Principles of European Contract Law in a Global Commercial Code*.
http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Conferences/Lando_CISG.pdf.
- **LANDO** Ole and **BEALE** Hugh (ed.), *The Commission on European Contract Law, Principles of European Contract Law, Parts I and II, Kluwer Law International*, 2000, ISBN 90-411-1305-3, 561 p.
http://www.garde.se/swe/pdf/EuropeanContractLaw_JK.pdf.
- **LANDO** Ole, *Some Features of the Law of Contract in the Third Millennium*,
http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/literature/lando01.
- **MACQUEEN** Hector L. (Professor of Private Law, University of Edinburg), *Scots and English Law: The Case of Contract*, (This is a lightly revised version of the J.A.C. Thomas Lecture delivered at University College London on 15 March 2001), 2001, 54 Current Legal Problems 205 – 229.
http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/literature/MacQueen/Scots%20and%20English%20Law.pdf.
- **MAZZOTTA** Francesco G. (Associate of the Institute of International Comercial Law of the Pace University School of Law, new York), *Preservation of the Goods: Comparison of Articles 85 – 88 CISG and counterpart provisions of the Principles of European Contract Law*, May 2004.

<http://www.cisg.law.paceedu/cisg/biblio/mazzotta1.html>.

- **MERCADAL** Barthélemy (agrégé des Facultés de droit de France, Professeur Honoraire du Conservatoire National des Arts et Métiers, Paris, Vice-président de l'Institut du Droit d'Expression et d'Inspiration Française), *sur un Droit Européen du Contrat*, IABA Law Review. www.iaba.org/LAW/.REVIEW/Mercadal_Barth_Sur_un-Droit_fr_htm.

- Panel discussion during the conference on “European Contract Law”, 3 April 2003 in Trier, *A Common Frame of reference – How should it be filled?* http://www.era.int/web/en/resources/5_1990_409_file.332.pdf.

- **PINEAU** Jean (professeur émérite, Université de Montréal), *Le Destin des Codes*. <http://www.barreau.qc.ca/journal/frameset.asp?article=/journal/vol36/no18/destin.html>.

- Réaction au Plan d'Action, *un Droit Européen des Contrats Plus Cohérent*. http://europa.eu.int/comm/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/cont_law/analyticaldoc_fr.pdf.

- References to reasonableness by **SCHLECHTRIEM**, van der **VELDEN**, **MASKOW**, **BONELL**, **HONNOLD**. <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/reason.html#overv>.

- **REMIEN** Oliver, *Tenancy Law in Europe and the Principles of European Contract Law*, Würzburg. www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/TenancyLawRemien.pdf

- **RIEDL** Kristina, *The Work of the Lando – Commission from an Alternative Viewpoint*. <http://www.storme.be/Riedl.html>.

- **SCHMID** Christoph U. (Dr.iur., Ph.D., Research Fellow and Project Coordinator, EUI Florence, *General Report*. <http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/TenancyLawGeneralReport.pdf>.

- **SMITS** Jan (Professor of European Private Law, Maastricht University), *The Future of European Contract Law: on Diversity and the Temptation of Elegance (Discussion paper, to be presented at the conference Towards a European Ius Commune in legal Education and Research, held at the occasion of the 20 th Anniversary of the Maastricht Faculty of Law, 25-26 October 2001)*. <http://edata.ub.unimaas.nl/www-edocs/loader/file.asp?id=312>.

- **SMITS** Jan (Professor of European Private Law NL-, Maastricht University NL and Visiting Professor, Université de Liège –B-), *The Principles of European Contract Law and the Harmonisation of Private Law in Europe*, Published in: Antoni Vacquer (ed.), *La Tercera de Los Principios de Derecho Contractual Europeo*, Valencia 2005 (Tirant), pp. 567-590. <http://arno.unimaas.nl/show.cgi?fid=3131>.

- **STORME**, Matthias E. (Prof. Dr. M.A., buitengewoon hoogleraar KU Leuven hoogleraar Universiteit Antwerpen, member of the Commission on European Contract Law and the Study Group on a European Civil Code), *Information Requirements and Remedies in The Principles of European Contract Law*, Europäische Rechtsakademie Trier, januari 2003, ter perse.

<http://www.storme.be/PECLinformationTrier.pdf>

- The Third Commission on European Contract Law.

http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/members.htm

- **VILUS** Jelena, *Views of commentators on references to reasonableness in the CISG*.

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/reason.html#overv>.

- **VISCASILLAS** Maria del Pilar Perales (Commercial Law Professeur, Carlos III University of Madrid), *The Formation of Contracts and the Principles of European Contract law*.

www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/perales.html.

- **VRELLIS** Spyridon (Professor at the Faculty of Law of the University of Athens), *Major Problems of International Civil Procedure as Compared to the ALI / UNIDROIT Principles and Rules*, Revue Hellénique de Droit International, publiée par L'Institut Hellénique de Droit International et Etranger, Editions Ant. N. SAKKOULAS, 1/2003.

- **VRELLIS** Spyridon, *Some Developments in Greek and EU Private International Law*, The KOINODIKION a bi-annual Private International Law Review, Published by Ant. N. SAKKOULAS, 2002.

- **YOVEL** Jonathan (Faculty of Law, University of Haifa), *The Seller's Right to Cure a Failure to Perform: an Analytic Comparison of the Perspective Provisions of the CISG and the PECL*, Nordic Journal of Commercial Law, issue 2005 # 1.

http://www.njcl.utu.fi/1_2005/commentary1.pdf

- **ZILLER** Jacques (European University Institute, Florence), *The Constitutional Dimensions of Tenancy Law in the European Union Background Paper*.

<http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/TenancyLawZiller.pdf>

- **ZIMMERMANN** Reinhard, *Introduction: Towards a Restatement of The European Law of Obligations*, Cambridge University Pres.

www.cambridge.org.